

Jaarverslag 2010

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de
Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

Jaarverslag 2010

Inhoud

Inhoud	pagina
1. Voorwoord	4
2. Karakteristieken van het pensioenfonds	5
2.1 Profiel	5
2.2 Organisatie	5
2.3 Kerncijfers	9
3. De pensioenregeling	11
4. Verslag van het bestuur	14
4.1 Bestuursbesluiten	14
4.2 Communicatie en pensioenregister	17
4.3 Risicoparagraaf	18
4.4 Herstelplan	21
4.5 Goed pensioenfondsbestuur	22
4.6 Beleggingen	24
4.7 Toekomst 2011	27
5. Verslag van de deelnemersraad	29
6. Verslag van het verantwoordingsorgaan	30
7. Jaarrekening	32
• Balans per 31 december 2010 (na resultaatbestemming)	33
• Staat van baten en lasten over 2010	34
• Kasstroomoverzicht	35
• Toelichting behorende tot de jaarrekening 2010	36
• Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling	37
• Risicobeheer en derivaten	47
• Toelichting op de balans per 31 december 2010	56
• Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	65
• Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2010	66
8. Overige gegevens	71
8.1 Gebeurtenissen na balansdatum	71
8.2 Actuariële verklaring	72
8.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	74

1. Voorwoord

Dit is het jaarverslag van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie voor het boekjaar 2010.

Het jaarverslag is verdeeld in karakteristieken van het pensioenfonds, een hoofdstuk over de pensioenregeling, een verslag van het bestuur, een verslag van de deelnemersraad, een verslag van het verantwoordingsorgaan, een jaarrekening en overige gegevens.

In karakteristieken beschrijven wij het profiel van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie, de organisatie van het fonds en de kerncijfers.

In het hoofdstuk over de pensioenregeling zijn de belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling opgenomen.

In het verslag van het bestuur wordt u geïnformeerd over beleidsmatige zaken die in 2010 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen. Daarnaast wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

In het verslag van de deelnemersraad staan de activiteiten van de deelnemersraad in 2010.

Het verslag van het verantwoordingsorgaan bevat de bevindingen van het verantwoordingsorgaan. De reactie van het bestuur is hierna opgenomen.

In de jaarrekening worden het fondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2010 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven op de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder overige gegevens treft u tot slot de actuariële verklaring en de controleverklaring aan.

Het bestuur heeft het jaarverslag 2010 vastgesteld op 20 mei 2011.

Het bestuur wil hierbij dank uitspreken aan iedereen die zich in 2010 heeft ingezet voor het fonds.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

20 mei 2011

Mevrouw T.F.M. Schets, voorzitter

De heer W.P.C. van den Nieuwenhof, secretaris

2. Karakteristieken van het pensioenfonds

2.1 Profiel

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna: het fonds) is opgericht op 31 juli 1959. De laatste statutenwijziging was op 21 oktober 2010. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199586 en aangesloten bij koepelorganisatie Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds.

Op basis van een middelloonregeling bouwen werknemers in de sector Groenten- en Fruitverwerkende Industrie bij het fonds een aanspraak op ten behoeve van een uitkering bij overlijden of pensionering. Zowel de werkgevers als de werknemers dragen bij aan de premiebetaling van de pensioenregeling.

De kerntaken van het fonds zijn het verstrekken van pensioenuitkeringen, het beleggen van de pensioengelden en de werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden.

2.2 Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2010 is als volgt:

Leden werkgevers	Organisatie	Datum benoeming
De heer W.P.C. van den Nieuwenhof (voorzitter)	1	1-5-2006
De heer P. Rijnhout (plv. voorzitter)	1	10-11-2008
De heer H.A.M. Poppelaars	1	21-7-2009
De heer A.J.E.J. Theunissen	1	6-3-2007

Leden werknemers	Organisatie	Datum benoeming
Mevrouw T.F.M. Schets (secretaris)	2	8-10-2002
De heer R.J. Zwijnenburg (plv. secretaris)	3	9-11-2010
Mevrouw K. Spiegels	2	6-4-2010
Vacature	4	

Vertegenwoordiger namens:

- (1) Vereniging van de Nederlandse Groenten- en Fruitverwerkende Industrie (VIGEF)
Postbus 161, 2280 AD Rijswijk
- (2) FNV Bondgenoten
Postbus 9208, 3506 GE Utrecht
- (3) CNV Vakmensen
Postbus 2525, 3500 GM Utrecht
- (4) De Unie
Postbus 400, 4100 AK Culemborg

Wisselingen in het bestuur

In het verslagjaar is de heer R.J. Zwijnenburg benoemd als opvolger van de heer M.W. van Straten. Verder is de heer I. Slikkerveer afgetreden. De hierdoor ontstane vacature was per 31 december 2010 nog niet vervuld. Het bestuur heeft in 2010 besloten geen gebruik meer te maken van plaatsvervangers. Er is vervolgens afscheid genomen van de bestaande plaatsvervangers, de heer M. Raaijmakers en mevrouw J. Kraan.

Het bestuur draagt gezamenlijk zorg voor het beleid van het fonds. Het bestuur heeft vier commissies ingesteld: een beleggingscommissie, een pensioencommissie, een communicatiecommissie en een jaarwerkcommissie.

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie bereidt voor het bestuur het beleid voor op het gebied van beleggingen van het fonds en houdt toezicht op de uitvoering ervan.

Per 31 december 2010 is de beleggingscommissie als volgt samengesteld:

- De heer W.P.C. van den Nieuwenhof (1)
- Mevrouw T.F.M. Schets (2)
- De heer A.J.E.J. Theunissen (1)
- De heer R.J. Zwijnenburg (3)

De heer R.J. Zwijnenburg heeft mevrouw K. Spiegel in het verslagjaar in de beleggingscommissie opgevolgd.

De beleggingscommissie werd in het verslagjaar 2010 voorzien van advies door de:

- beleggingsadviseur de heer L. Leo
- adviserend actuaire de heer S.I. Keijmel
- adviseurs vermogensbeheer van F&C de heren C. Doornekamp en M. Florie
- adviseur vermogensbeheer van Syntrus Achmea Vastgoed de heer E. Verlinden

Pensioencommissie

In 2008 is een pensioencommissie ingesteld. Deze commissie bereidt alle wijzigingen in de reglementen en statuten voor het bestuur voor.

Per 31 december 2010 is de pensioencommissie als volgt samengesteld:

- De heer P. Rijnhout (1)
- Vacature (4)

In het verslagjaar is in de pensioencommissie een vacature ontstaan door het vertrek van de heer M.W. van Straten. Het bestuur heeft bepaald dat deze vacature wordt opgevuld door de nog te benoemen vertegenwoordiger van De Unie.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie bereidt het communicatiebeleid voor.

Per 31 december 2010 is de communicatiecommissie als volgt samengesteld:

- Vacature (2)
- De heer J. van de Bosch (namens de deelnemersraad)
- De heer P. Rijnhout (1)

Jaarwerkcommissie

Het bestuur heeft in 2009 besloten een jaarwerkcommissie op te richten. Deze jaarwerkcommissie is voor het eerst in 2010 bijeengekomen en heeft als taak het ten behoeve van de bestuursvergadering voorbereiden van het jaarverslag, de statuten ten behoeve van De Nederlandsche Bank (DNB) en het actuariële rapport.

Per 31 december 2010 is de jaarwerkcommissie als volgt samengesteld:

- De heer H.A.M. Poppelaars (1)
- Mevrouw T.F.M. Schets (2)

Daarnaast worden adviserend actuaris, accountant en vermogensbeheerder uitgenodigd voor de bijeenkomsten van de jaarwerkcommissie.

Deelnemersraad

De deelnemersraad is samengesteld uit vier actieve deelnemers en twee gepensioneerden en vergadert tenminste tweemaal per jaar samen met de voorzitter en secretaris van het bestuur. Voor de belangrijke wijzigingen, zoals omschreven in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota en het reglement van de deelnemersraad, vraagt het bestuur advies aan de deelnemersraad.

Per 31 december 2010 is de deelnemersraad als volgt samengesteld:

<i>Naam</i>	<i>Namens</i>	<i>Toetreding</i>	<i>Datum herbenoeming</i>
De heer J. van de Bosch	Actieven	19-3-2009	19-3-2013
De heer A. Burghout	Actieven	27-9-2006	27-9-2014
De heer J. Faro	Gepensioneerden	1-5-2006	1-5-2014
De heer S. Korving	Actieven	8-6-2009	8-6-2013
De heer H. Roelfs	Gepensioneerden	19-3-2009	19-3-2013
De heer A. Samplonius	Actieven	19-3-2009	19-3-2013

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden (één vertegenwoordiger namens pensioengerechtigden, één vertegenwoordiger namens werkgevers en één vertegenwoordiger namens deelnemers). Het verantwoordingsorgaan komt tenminste twee maal per jaar met het bestuur bijeen, waarbij in de eerste helft van het jaar verantwoording wordt afgelegd over het voorgaande verslagjaar en in de tweede helft de vooruitzichten voor het komende jaar worden behandeld.

Per 31 december 2010 is het verantwoordingsorgaan als volgt samengesteld:

<i>Naam</i>	<i>Namens</i>	<i>Toetreding</i>	<i>Datum herbenoeming</i>
De heer W. Geel	Pensioengerechtigden	19-3-2009	19-3-2013
De heer F. van de Wetering	Werkgevers	18-5-2010	18-5-2014
De heer G. Zondag	Deelnemers	19-3-2009	19-3-2013

Visitatiecommissie

Het bestuur heeft voor de inrichting van het intern toezicht gekozen voor het instellen van een visitatiecommissie. Het bestuur geeft de visitatiecommissie de opdracht om elke drie jaar het functioneren van het bestuur van het fonds kritisch te bezien. Het bestuur is in 2009 gestart met de eerste visitatie. Deze is verricht door Basis en Beleid. Begin 2010 is het visitatierapport opgeleverd.

Externe ondersteuning

Het fonds wordt bijgestaan door de volgende externe deskundigen:

Adviserend Actuaris

De heer drs. S.I. Keijmel AAG.
MERCER (Nederland) B.V.
Bezoekadres: Conradstraat 18, 3013 AP Rotterdam
Postadres: Postbus 124, 3000 AC Rotterdam

Certificerend Actuaris

De heer E.J.H.B. Koenders AAG
MERCER Certificering B.V.
Bezoekadres: Startbaan 6, 1185 XR Amstelveen
Postadres: Postbus 2271, 1180 EG Amstelveen

Adviseur Vermogensbeheer

De heer L. Leo MBA CEFA
Towers Watson
Bezoekadres: Prof. E.M. Meijerslaan 5, 1183 AV Amstelveen
Postadres: Postbus 75201, 1070 AE Amsterdam

Accountant

De heer C.J.M. Coremans RA
KPMG Accountants N.V.
Bezoekadres: Fascinatio Boulevard 200, 3065 WB Rotterdam
Postadres: Postbus 29174, 3001 GD Rotterdam

Compliance officer

De heer J. de Graaf
Cijf'rs
Oudepolderweg 231
2493 BV Den Haag

Administrateur

Het fonds heeft de uitvoering van het pensioenbeheer, de beleidsvoorbereiding en de ondersteuning van het bestuur uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer.
Bezoekadres: Molenwerf 2-8, 1014 AG Amsterdam.
Postadres: Postbus 9251, 1006 AG Amsterdam.
Vanaf 12 augustus 2011 wordt het bezoekadres Rijnzathe 10, 3454 PV De Meern en het postadres Postbus 3183, 3502 GD Utrecht.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer van het fonds is uitbesteed aan:

- F&C Netherlands B.V.
Bezoekadres: Jachthavenweg 109 K, 1081 KM Amsterdam
Postadres: Postbus 75471, 1070 AL Amsterdam
- Syntrus Achmea Vastgoed
Bezoekadres: Gatwickstraat 1, 1043 GK Amsterdam
Postadres: Postbus 59347, 1040 KH Amsterdam

Informatie fonds

Website

Het fonds beschikt over een website waarop u alle informatie over het fonds kunt vinden.
Het adres is: **www.groentefruitpensioen.nl**

Klachtenregeling

Het fonds heeft een klachtenregeling. Klachten over de uitvoering van de pensioenregeling kunt u sturen aan de administrateur.

2.3 Kerncijfers

	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Werkgevers		57	58	56	56	49
Deelnemersgegevens						
Actieve deelnemers		3.181	3.481	3.665	2.817	3.199
Slapers		11.445	11.902	11.988	12.821	12.782
Pensioengerechtigden:						
- Ouderdomspensioen		1.357	1.299	1.193	1.148	1.128
- Partnerpensioen		616	612	569	570	574
- Wezenpensioen		21	23	21	18	24
Totaal pensioengerechtigden		1.994	1.934	1.783	1.736	1.726
Totaal aantal deelnemers		16.620	17.317	17.436	17.374	17.707
Actieven in % totaal aantal deelnemers		19,1%	20,1%	18,8%	16,2%	18,1%
Pensioenuitkeringen (x € 1.000)		3.288	2.852	2.336	2.318	2.108
Gemiddelde pensioenuitkering per pensioengerechtigde (in €)		1.649	1.475	1.310	1.335	1.221
Gegevens pensioenregeling						
Maximum loon 1 en 2	38.490	38.490	37.188	35.930	34.843	34.362
Franchise 1 (a)	16.496	16.234	15.978	15.705	15.248	14.876
Franchise 2 (a)	10.667	10.481	10.309	10.097	9.819	9.566
Maximum pensioengrondslag 1 (a)	21.994	22.256	21.210	20.225	19.595	19.486
Maximum pensioengrondslag 2 (a)	27.823	28.009	26.879	25.833	25.024	24.796
Effectieve premie 1 (a)	24,5% (b)	18,1%	18,1%	13,5%	13,5%	13,5%
Effectieve premie 2 (a)	23,9% (c)	20,0%	20,0%	15,4%	15,4%	15,4%
Toeslag actieven per 1-1	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	1,5%	0,0%
Achterstand toeslag actieven per jaar	0,0%	3,5%	4,5%	0,0%	0,5%	1,4%
Cumulatieve achterstand actieven	12,1%	12,1%	8,3%	3,6%	3,6%	3,1%
Toeslag inactieven per 1-1	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,9%	0,0%
Achterstand toeslag inactieven per jaar	0,7%	-0,1%	3,0%	0,0%	0,9%	1,4%
Cumulatieve achterstand inactieven	7,6%	6,9%	7,0%	3,9%	3,9%	3,1%
Financiële gegevens (x € 1.000)						
Pensioenvermogen		153.426	131.651	98.877	108.913	104.888
Technische voorziening incl. spaarfonds gemoedsbezwaarden		153.427	129.568	108.968	78.973	82.868
Aanwezige dekkingsgraad (d)		100%	101,6%	90,7%	137,9%	126,6%
Vereiste dekkingsgraad		114,5%	117,7%	116,7%	121,1%	118,6%
Reële dekkingsgraad		62,1%	59,4%	59,0%	88,1%	
Beleggingsresultaten		15.515	9.770	(15.502)	808	3.745
Resultaat verslagjaar		(2.084)	12.174	(40.031)	8.540	2.099
Algemene reserve		-	-	-	13.276	3.313
Solvabiliteitsreserve (e)		22.195	22.922	18.150	16.664	18.707
Cumulatief verliessaldo		(22.196)	(20.839)	(28.241)		
Feitelijke premie		10.673	10.673	8.873	6.270	6.708
Premie per actieve deelnemer		3,4	3,1	2,8	2,2	2,1
Feitelijke premie in % pensioengrondslag		21,4%	19,7%	17,3%	13,5%	
Kostendeekkende premie (f)		9.270	10.118	7.032	6.339	
Z-score per jaar (g)		0,28	-0,04	-2,86	-0,48	-0,05

- (a) Vanaf 2006 zijn er twee regelingen. Regeling 1 geldt voor alle premievrije deelnemers wegens (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid die per 31 december 2005 al arbeidsongeschikt waren en de deelnemers die geboren zijn voor 1950. Voor de deelnemers die zijn geboren op of na 1 januari 1950 is regeling 2 van kracht geworden per 1 januari 2006. Ook voor deelnemers geboren voor 1950 die op of na 1 januari 2006 gaan deelnemen is regeling 2 van toepassing. Vanaf 1 april 2009 bedraagt de premie 18,1% voor regeling 1 en 20% voor regeling 2.
- (b) Deze premie is inclusief een extra premieverhoging van 6,4 procentpunt die in 2011 eenmalig wordt geheven als gevolg van de verlaging van de VUT-premie.
- (c) Deze premie is inclusief een extra premieverhoging van 3,9 procentpunt die in 2011 eenmalig wordt geheven als gevolg van de verlaging van de VUT-premie.
- (d) In het herstelplan is uitgegaan van een (voorlopige) dekkingsgraad ultimo 2008 van 92,6%. Bij vaststelling van de definitieve jaarrekening is gebleken dat de dekkingsgraad ultimo 2008 90,7% bedraagt.
- (e) De beleggingsreserve is per 2008 veranderd in een solvabiliteitsreserve.
- (f) De kostendekkende premie is bepaald op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2009. De kostendekkende premie is berekend op basis van de grondslagen waarop ook de voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld. De kostendekkende premie is als volgt samengesteld (bedragen x € 1.000):
a. Kosten pensioenopbouw	6.921
b. Pensioenuitvoeringskosten	1.124
c. Solvabiliteitsopslag	1.225
Totaal	<u>9.270</u>
- (g) De z-score geeft de afwijking weer van het feitelijk rendement ten opzichte van het normrendement. De z-score over 2010 is nog voorlopig.

3. De pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling zijn:

Pensioensysteem	Het fonds heeft het karakter van een middelloonregeling op basis van dienstjaren.
Loon	Onder loon wordt verstaan het op de datum van vaststelling van de pensioengrondslag voor de deelnemer geldende vaste schaal-salaris vermeerderd met vakantietoeslag. Bij de vaststelling van de pensioengrondslag blijven buiten beschouwing de uitkering conform artikel 18 van de CAO van de bedrijfstak en alle andere toeslagen onder welke benaming dan ook.
Pensioengrondslag	<p>Onder de pensioengrondslag van de deelnemer wordt verstaan: het voor hem geldende, tot een jaarbedrag herleide en op een jaarbedrag naar boven afgeronde loon tot een maximum vermindert met een franchise. Indien het loon niet hoger is dan de franchise, wordt de pensioengrondslag gesteld op nihil.</p> <p>De vaststelling van de pensioengrondslag is als volgt:</p> <p>Voor werknemers geboren voor 1 januari 1950 (regeling 1) Het maximaal in aanmerking te nemen loon bedraagt voor 2011 € 38.490. Franchise voor 2011: € 16.496.</p> <p>Voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950 of geboren voor 1 januari 1950 en na 1 januari 2006 deelnemer in de regeling (regeling 2) Het maximaal in aanmerking te nemen loon bedraagt voor 2011 € 38.490. Franchise voor 2011: € 10.667.</p>
Franchise	De franchise wordt jaarlijks per 1 januari vastgesteld.
Pensioendatum	Eerste dag van de maand waarin de deelnemer of gewezen deelnemer de leeftijd van 65 jaar bereikt.
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	<p>Regeling 1. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen is 1,5% van de pensioengrondslag.</p> <p>Regeling 2. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen is 1,42% van de pensioengrondslag.</p>
Partnerpensioen	<p>In regeling 1 is het partnerpensioen op risicobasis verzekerd.</p> <p>In regeling 2 wordt partnerpensioen opgebouwd. Dit is 70% van het ouderdomspensioen.</p>

Uitruil partnerpensioen voor ouderdompensioen	Vanaf 1 januari 1999 hebben (gewezen) deelnemers de mogelijkheid om bij het bereiken van de pensioendatum te kiezen voor een hoger ouderdompensioen door afstand te doen van (een gedeelte van) de aanspraak op partnerpensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen, die bij de uitruil gehanteerd worden.
Uitruil ouderdompensioen voor partnerpensioen	Vanaf 1 januari 2001 hebben (gewezen) deelnemers de mogelijkheid om bij het bereiken van de pensioendatum te kiezen voor een hoger partnerpensioen door afstand te doen van (een gedeelte van) de aanspraak op ouderdompensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen, die bij de uitruil gehanteerd worden.
Uitdiensttreding	Bij uitdiensttreding is het mogelijk om ouderdompensioen uit te ruilen voor partnerpensioen.
Verzekerd partnerpensioen na pensioendatum	De deelnemer moet op zijn pensioendatum bekend maken of hij ouderdompensioen wenst uit te ruilen voor partnerpensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen die bij de uitruil gehanteerd worden.
Wezenpensioen	Het wezenpensioen is 14% van het behaalbaar ouderdompensioen. Bij volle wezen wordt dit bedrag verdubbeld. Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt of uiterlijk op de 27-jarige leeftijd indien het kind studeert.
Wijzigen pensioendatum	Het ouderdompensioen gaat in op 65-jarige leeftijd. Op verzoek van de deelnemer kan de pensioendatum worden vervroegd naar 60 jaar of worden uitgesteld naar 70 jaar. In het pensioenreglement zijn de factoren, die voor vervroeging gehanteerd worden, opgenomen.
Overgangsregeling	Deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en op 31 december 2005 deelnemer waren in het fonds kunnen onder voorwaarden gebruik maken van de overgangsregeling. De overgangsregeling biedt extra pensioenopbouw over deelnemingsjaren gelegen voor 2006.
Beleidskader premie- en toeslagbeleid	Het bestuur hanteert een beleidskader voor premie- en toeslagbeleid waarbij, afhankelijk van de dekkingsgraad wordt bepaald of een toeslag kan worden toegepast en in welke mate de toeslag wordt verleend. Dit betekent dat de toeslagverlening voorwaardelijk is. Het bestuur toetst jaarlijks de beleidsgrenzen en neemt vervolgens een besluit om al dan niet toeslag te verlenen. Dit kan ook een gedeeltelijke toeslag zijn. Uitgaande van dit beleidskader heeft het bestuur besloten rekening houdend met de financiële positie van het fonds om per 1 januari 2011 geen toeslag toe te kennen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is volgens de volgende tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Mate arbeidsongeschiktheid (bij ingang WAO voor 1 januari 2006)	Voortzetting pensioenopbouw
25 – 45%	25%
45 – 65%	50%
65% of meer	100%

Mate arbeidsongeschiktheid (bij ingang WIA)	Voortzetting pensioenopbouw
35 – 45%	40%
45 – 55%	50%
55 – 65%	60%
65 – 80%	72,5%
80% of meer	100%

Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de pensioen­grondslag vastgesteld op het gemiddelde loon van het jaar onmiddellijk voorafgaand aan het begin van de maximum­uitkeringstermijn of, indien niet mogelijk, naar billijkheid door het fonds verminderd met de franchise die geldt bij de aanvang van de premievrije deelneming.

4. Verslag van het bestuur

Het bestuur is in het verslagjaar vijf maal bijeengekomen en wel op 2 februari, 9 maart, 27 mei, 28 september en 30 november 2010.

Hierna volgt een overzicht van een aantal belangrijke onderwerpen die het bestuur heeft behandeld. Deze onderwerpen zijn uitgesplitst naar bestuursbesluiten, communicatie en pensioenregister, een risicoparagraaf, herstelplan, goed pensioenfondsbestuur, beleggingen en toekomst in 2011. Het advies van de deelnemersraad wordt hierin zo veel als mogelijk meegenomen.

4.1 Bestuursbesluiten

Jaarverslag 2009

Het bestuur heeft bij de behandeling van het jaarverslag 2009 voor het eerst gebruik gemaakt van een jaarwerkcommissie om het jaarverslag voor het bestuur voor te bereiden. Deze jaarwerkcommissie is in het verslagjaar twee keer bijeengekomen te weten op 22 maart en 18 mei 2010. Tijdens de eerste vergadering is het tekstuele gedeelte van het jaarverslag besproken, tijdens de tweede vergadering het cijfermatige deel. Doel van de jaarwerkcommissie is de totstandkoming van een jaarverslag dat beter aansluit bij de werkzaamheden die het bestuur heeft verricht. Daarnaast wil het bestuur een efficiëntere behandeling in de bestuursvergadering bewerkstelligen. Het jaarverslag 2009 en de DNB-staten zijn door het bestuur goedgekeurd en vastgesteld. De deelnemersraad heeft positief geadviseerd over het jaarverslag 2009, het actuarieel rapport en het accountantsverslag. Het verslag van het verantwoordingsorgaan is in het jaarverslag 2009 opgenomen.

FVP-bijdrage

Via de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) konden werklozen van 40 jaar en ouder pensioen opbouwen gedurende de loongerelateerde WW-uitkering als zij aan de voorwaarden voldoen. De FVP-regeling is sinds 1 januari 2011 beëindigd. Alleen werknemers die voor 2011 werkloos zijn geworden, kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die in 2010 werkloos zijn geworden, zullen te maken krijgen met een korting op hun FVP-bijdrage omdat Stichting FVP hiervoor onvoldoende middelen heeft. Het fonds vult deze korting aan.

Omdat de FVP-regeling op 1 januari 2011 is beëindigd, heeft het bestuur aan CAO-partijen gevraagd of en hoe de opbouw bij werkloosheid vanaf 1 januari 2011 voortgezet moet worden en op welke manier dit gefinancierd gaat worden. Deze vraag wordt behandeld in de pensioenwerkgroep. CAO-partijen hebben bij de totstandkoming van de nieuwe CAO voor de sector Groenten- en Fruitverwerkende Industrie besloten tot het instellen van een pensioenwerkgroep.

Orbapuntengrens in de pensioenregelingen

De pensioenregelingen van het fonds zijn verplichtgesteld voor werknemers met een functie tot en met 194,5 orbapunt. Het bestuur van het fonds heeft CAO-partijen in overweging gegeven na te denken over het loslaten van deze orbapuntengrens. Dit zou betekenen dat alle werknemers, ongeacht functieschaal, tot een salaris van € 38.490 (2011) verplicht zijn aangesloten bij het fonds. Het bestuur heeft CAO-partijen gevraagd te reageren op dit voorstel. Het voorstel wordt behandeld in de door CAO-partijen ingestelde pensioenwerkgroep.

Plaatsvervangers afgeschaft

De pensioencommissie heeft aan het bestuur voorgesteld voortaan geen gebruik meer te maken van plaatsvervangers. Argumenten hiervoor zijn dat vacatures voor plaatsvervangers vaak niet worden ingevuld, plaatsvervangers meestal niet goed zijn ingewerkt, er in de praktijk weinig gebruik wordt gemaakt van plaatsvervangers en het bestaan van plaatsvervangers zorgt voor extra administratieve belasting. Het bestuur en de deelnemersraad hebben ingestemd met het afschaffen van de plaatsvervangers. Vervolgens zijn de statuten van het fonds hierop aangepast.

Extra pensioenpremie in 2011

CAO-partijen hebben in december 2010 besloten de premie voor het VUT-fonds Groenten en Fruit in 2011 te verlagen van 5% naar 2,5% van het brutoloon SV. Het VUT-fonds heeft voldoende middelen in kas om de VUT-uitkeringen te kunnen betalen. De besparing van 2,5% moet volgens CAO-partijen wel ten goede komen aan het pensioen. CAO-partijen hebben daarom besloten de verlaging van de VUT-premie in 2011 in te zetten voor een verhoging van de premie van het fonds. Deze eenmalige extra premieverhoging kan goed benut worden voor het herstel van het fonds.

Model uitvoeringsovereenkomst vrijwillige aansluiting

Het bestuur is in het verslagjaar akkoord gegaan met het model voor de uitvoeringsovereenkomst vrijwillige aansluitingen en het model voor de uitvoeringsovereenkomst vrijwillige aansluitingen voor werkgevers met een functie van meer dan 194,5 ORBA-punten.

Thematisch onderzoek DNB "geen premie geen pensioenverwerving"

In de bestuursvergadering van 27 mei 2010 is de notitie "geen premie, geen recht" besproken. Hierin staat dat het niet is toegestaan pensioenopbouw van een deelnemer afhankelijk te stellen van premiebetaling. In dit kader heeft het bestuur een specifieke "geen premie, geen recht" bepaling in de pensioenreglementen opgenomen. Deze bepaling ziet op evidente gevallen van boze opzet bij werkgever en werknemer.

DNB heeft in het kader van het thematisch onderzoek "geen premie, geen pensioenverwerving" aangegeven tevreden te zijn met het feit dat de problematiek bij het fonds voortvarend is opgepakt. DNB kon zich in grote lijnen vinden in de specifieke "geen premie, geen recht" bepaling zoals deze is vastgesteld. DNB verzoekt het bestuur de volgende tekst te verwijderen: "dan wel daarmee bekend is en er geen reactie op heeft ondernomen". Het bestuur is in de vergadering van 11 maart 2011 akkoord gegaan met deze wijziging.

Continuïteitsanalyse en toeslagambitie

Het bestuur heeft in het verslagjaar een continuïteitsanalyse laten uitvoeren. Uit deze analyse werd duidelijk dat het bestuur de toeslagambitie in de pensioenregelingen niet kan waarmaken. Het bestuur heeft over deze problematiek een brief gestuurd naar CAO-partijen. CAO-partijen hebben eind december 2010 laten weten dat het toeslagbeleid van het fonds in overeenstemming kan worden gebracht met de huidige financiële slagkracht. De in het pensioenreglement vastgelegde maatstaf voor toeslagen voor de actieven wordt gewijzigd van "loonindex" naar "de helft van de loonindex" en de maatstaf voor toeslagen voor de inactieven wordt gewijzigd van "prijsindex" naar "de helft van de prijsindex". Het bestuur van het fonds heeft op 11 maart 2011 besloten dat deze wijziging ingaat op 1 januari 2011.

Reglement verantwoordingsorgaan

Op verzoek van het verantwoordingsorgaan is het reglement verantwoordingsorgaan op een aantal punten aangepast. De deelnemersraad heeft positief geadviseerd over deze wijzigingen.

Evaluatie beleggingsportefeuille/fondsvisie op beleggingen

Gedurende 2009 heeft vanuit het bestuur een grondige evaluatie van de beleggingsportefeuille plaatsgevonden, teneinde lessen te trekken uit de kredietcrisis. Daartoe zijn de volgende randvoorwaarden geformuleerd om een stringent, transparant en verantwoord beleggingsbeleid te bevorderen:

- minder complexiteit van beleggingsproducten;
- beperking van het kredietrisico;
- beperking van het aantal beleggingscategorieën;
- voorkomen van teveel overlap;
- niet beleggen in producten waar meerdere geldstromen naar meerdere partijen gaan;
- beperking van actief beleid, voornamelijk voor wat betreft de ontwikkelde markten;
- beperking van exposure op Amerika;
- beperking van illiquide beleggingen;
- handhaving van strategisch matchpercentage van 75% voor afdekking renterisico;
- zoveel mogelijk maatschappelijk verantwoord beleggen.

Deze randvoorwaarden zijn toegepast bij de totstandkoming van het beleggingsplan 2010.

Het proces van de totstandkoming van het beleggingsplan 2010 is beschreven in het document "Evaluatie beleggingsportefeuille en invulling strategisch beleggingsbeleidsplan 2010".

Verbetering overlevingskansen

Het effect van de AG-prognosetafel op de dekkingsgraad in 2010 was -3,5 procentpunt. Het fonds heeft per 31 december 2009 al rekening gehouden met een waargenomen verbetering van de overlevingskansen en de trend tot een verdere verbetering van de overlevingskansen. Omdat er toen nog geen nieuwe AG-prognosetafel was, werd vooruitlopend daarop een extra toevoeging aan de technische voorziening van 4,29% van de technische voorziening per 31 december 2009 gedaan. Dit percentage is gebaseerd op de nieuwe CBS-tafel met ongewijzigde overige veronderstellingen. Uit de AG prognosetafel 2010-2060, die in de loop van 2010 beschikbaar kwam, zijn nog hogere levensverwachtingen waargenomen.

Tot nu toe werkte het fonds bij de correctie op sterftekansen met vaste leeftijdsterugstellingen van een jaar voor iedereen. Hierdoor werden de overlevingskansen van jonge deelnemers onderschat en voor oude deelnemers overschat. Het bestuur heeft er voor gekozen voortaan met leeftijds- en geslachtsspecifieke factoren te werken. Uit onderzoek is gebleken dat de levensverwachting mede afhankelijk is van inkomen. De populatie van het fonds valt in de inkomensklasse midden. Dit leidt tot een iets zwaardere voorziening dan de voorziening die hoort bij leeftijdsterugstelling van een jaar. Op basis van de AG prognosetafel 2010-2060 met correcties op basis van inkomenscategorie midden was uitgaande van de rentetermijnstructuur van december 2009 een extra voorziening van 8,0% nodig. Hiervan was 4,29% per ultimo 2009 al verwerkt in de voorziening. Additioneel is dan nog 3,5% nodig. De nieuwe tafels zijn verwerkt in de voorziening.

Waardeoverdracht en onderdekking

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds de betreffende waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. Het fonds had vanaf eind mei 2010 een dekkingsgraad lager dan 100%, waardoor alle waardeoverdrachten zijn opgeschort.

Klantenraad

In 2010 is de klantenraad van Syntrus Achmea, de uitvoeringsorganisatie van het fonds, twee keer bijeen gekomen. Doel van de raad is om samen na te denken over belangrijke thema's in de pensioenwereld en de gevolgen voor vastgoedbeleggingen, vermogensbeheer en pensioenbeheer. Daarnaast is de klantenraad een platform om veranderingen in de dienstverlening en nieuwe innovaties van de uitvoerder te toetsen. In 2010 is bijvoorbeeld gesproken over de samenwerking tussen pensioenfondsen en het Nationaal Pensioenregister. Elk fonds heeft twee zetels. De leden van de klantenraad kiezen uit hun midden een Raad van Advies, die ook in 2010 gevraagd en ongevraagd de directie van Syntrus Achmea heeft geadviseerd. Mevrouw T.F.M. Schets, bestuurslid van het fonds, is gekozen in de Raad van Advies.

4.2 Communicatie en pensioenregister

Tijdige verzending en juistheid UPO's

Actieve deelnemers moeten voor 30 september een Uniform Pensioenoverzicht (UPO) ontvangen. Voor het fonds zijn de UPO's over het jaar 2009 in mei 2010, dus tijdig, verzonden. Daarnaast zijn UPO's verstuurd naar werknemers die hun dienstverband hebben beëindigd (UPO einde deelneming). De gepensioneerden hebben in januari informatie over eventuele wijzigingen in hun pensioenuitkering ontvangen. De vijfjaarlijkse UPO voor gewezen deelnemers wordt in 2011 verstuurd.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft onderzoek gedaan naar de juistheid van de UPO's in 2008. Het rapport verscheen in oktober 2010. Vervolgens heeft AFM sociale partners opgeroepen om bestaande pensioenregelingen te versimpelen, nieuwe pensioenregelingen te vereenvoudigen en overgangs- en uitzonderingsregelingen zoveel mogelijk te vermijden. Het fonds is niet door AFM gecontroleerd. Het onderzoek van AFM is wel besproken door deelnemersraad en bestuur.

Nieuwsbrieven

In 2010 is één nieuwsbrief van het fonds verschenen. Hierin is informatie opgenomen over de financiële situatie van het fonds, het pensioenoverzicht, het pensioenregister en de FVP-regeling. De tweede nieuwsbrief is uitgesteld naar februari 2011 zodat hierin actuele informatie over de premie per 1 januari 2011 kon worden meegenomen. Daarnaast is in deze nieuwsbrief uitleg gegeven over de overgangsregeling en is een interview met een lid van de deelnemersraad opgenomen. De door de deelnemersraad aangedragen ideeën zijn gebruikt bij de totstandkoming van de nieuwsbrief.

www.groentefruitpensioen.nl

Het fonds publiceert sinds 2010 nieuwsberichten op de website. Elke maand wordt de actuele dekkingsgraad gepubliceerd en er wordt gecommuniceerd over wijzigingen en actuele ontwikkelingen.

Communicatie naar werkgevers

HR-medewerkers hebben een belangrijke rol in de communicatie naar deelnemers. In 2010 is daarom, in overleg met de communicatiecommissie, een pensioenbrochure met informatie voor HR-medewerkers ontwikkeld. Aan de hand van concrete situaties (bijvoorbeeld de medewerker komt in dienst en verlaat binnen twee maanden de organisatie) worden de gevolgen voor het pensioen weergegeven en de actie die de werkgever vervolgens moet nemen. Deze brochure is naar alle werkgevers verstuurd en via de website te downloaden. Daarnaast heeft de uitvoerder informatie verstrekt over de pensioenregeling en -uitvoering tijdens een bijeenkomst van het platform arbeidsvoorwaarden van de werkgeversorganisatie. Ook worden werkgevers geïnformeerd op het moment dat de actualiteit dat verlangt. Werkgevers hebben bijvoorbeeld per email vernomen dat het fonds niet bij de veertien pensioenfondsen hoort die volgens de maatregel van Minister Donner moeten korten op pensioenuitkeringen. Dit naar aanleiding van vragen die vanuit de bedrijfstak gesteld werden. Ten slotte zijn werkgevers geïnformeerd over wijzigingen van onder meer de premie en de maximale pensioengrondslag.

Communicatieplan 2011

Het bestuur heeft ingestemd met de communicatieactiviteiten en dit vastgelegd in een communicatieplan voor het jaar 2011. De deelnemersraad heeft hierover positief geadviseerd. Daarnaast heeft het bestuur persbeleid vastgesteld. Het bestuur benadert de pers niet actief.

Pensioenregister van start

Nederland heeft een landelijk Pensioenregister. Dit register maakt alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan sinds 6 januari 2011 een overzicht opvragen van zijn eigen pensioen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander voortaan duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welke pensioenuitvoerder het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie. Het fonds stelt hiervoor ook informatie beschikbaar. Op de website van het fonds is ook informatie over het Pensioenregister opgenomen.

Samen sta je sterk

Op 1 maart 2010 startte de publiciteitscampagne 'Jouw Pensioenfonds. Samen sta jij sterk!' van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen. Er is een site en er zijn advertenties verschenen in kranten en op internetsites. Er wordt antwoord gegeven op vele vragen. Bijvoorbeeld waarom kan je pensioen beter samen doen dan alleen? En wat gebeurt er met de maandelijkse premie die je betaalt? Het fonds doet mee aan deze campagne. In 2011 wordt deze voortgezet. Via de website van het fonds wordt doorverwezen naar **www.samenstajijsterk.nl**.

4.3 Risicoparagraaf

Het bestuur heeft een inventarisatie gemaakt van mogelijke risico's die het bereiken van de doelstellingen van het fonds kunnen bedreigen. Het bestuur heeft vanaf 2008 aan de hand van het COSO risicobeheersingsmodel en eigen inzichten zelf een risicomodel ontwikkeld. Het bestuur heeft in samenwerking met de betrokken adviseurs en de uitvoerder gebrainstormd welke risico's er zijn, hoe groot de kans is dat een risico zich voordoet, wat de gevolgen voor het fonds zijn als een risico zich voordoet, welke beheersmaatregelen getroffen moeten worden en wat uiteindelijk het rest-risico is. Het bestuur heeft de volgende risico's onderscheiden: uitbesteding, vermogensbeheer, werkgevers, deelnemers, bestuur en beheer, wetgeving en verslaglegging. Het bestuur zal het risicobeheersingsmodel in 2011 actualiseren. Daarnaast zal het bestuur op structurele wijze aandacht gaan besteden aan het monitoren van de risico's en het definiëren en vaststellen van het risicomangementbeleid. Ook zal bekeken worden welke onderwerpen nog specifieke aandacht behoeven.

Uitbestedingsrisico

Het fonds heeft de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het fonds heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding. Het vermogensbeheer van het fonds is uitbesteed aan F&C Netherlands B.V. en Syntrus Achmea Vastgoed. Syntrus Achmea Pensioenbeheer voert de administratie uit van de pensioenregeling. De condities van uitbesteding zijn vastgelegd in verschillende overeenkomsten: een vermogensbeheerovereenkomst met F&C, een vermogensbeheerovereenkomst met Syntrus Achmea Vastgoed en een overeenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer. In deze overeenkomsten zijn onder meer de volgende elementen verwerkt:

- Vastgelegd zijn de specifieke werkzaamheden die Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Syntrus Achmea Vastgoed en F&C verrichten voor het fonds.
- Het bestuur wordt periodiek gerapporteerd over de wijze waarop afspraken worden nagekomen. Daarnaast zijn procedures overeengekomen indien de situatie zich voordoet dat bepaalde serviceafspraken niet kunnen worden nagekomen.
- Zowel Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Syntrus Achmea Vastgoed als F&C verplichten zich deze werkzaamheden op een efficiënte, zorgvuldige en professionele manier uit te voeren.
- Zij verplichten zich tot geheimhouding van de gegevens van het fonds en verklaart in te staan voor de deskundigheid en de betrouwbaarheid van het personeel dat met de uitvoering van de werkzaamheden wordt belast.

- Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Syntrus Achmea Vastgoed en F&C verplichten zich de boekhoudkundige verwerking en verantwoording uit te voeren onder controle van een interne accountantsdienst volgens in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.
- Aan de drie uitvoerders wordt last en volmacht verleend om al datgene te doen wat in het belang van het fonds en voortvloeiende uit de haar opgedragen taken gewenst, nuttig of noodzakelijk wordt geacht.

Het bepaalde in de overeenkomsten dient als kader voor de werkzaamheden die Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Syntrus Achmea Vastgoed en F&C voor het fonds uitvoeren. Met betrekking tot de beleggingen geeft het fonds binnen de kaders van de afspraken nader invulling aan de wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd en de beleidslijnen waarbinnen dit dient te gebeuren. Dat gebeurt door het vaststellen van beleggingsplannen door het bestuur waaraan Syntrus Achmea Vastgoed en F&C zich dienen te houden. Ook kan het bestuur door middel van een bestuursbesluit aan de verschillende uitvoerders specifieke bevoegdheden verlenen. Deze besluiten worden vastgelegd in de verslagen van de bestuursvergadering.

De basis voor de interne controle van de pensioenadministrateur is vastgelegd in de overeenkomst tussen het fonds en de administrateur. Een belangrijk aspect hierin is dat de pensioenuitvoerder, Syntrus Achmea Pensioenbeheer, beschikt over een SAS-70 verklaring type 2. Deze verklaring geeft zekerheid dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles, in opzet en bestaan adequaat zijn (type 1) en effectief hebben gewerkt (type 2). Op verzoek van het bestuur heeft de uitvoerder in 2010 een interactieve presentatie gegeven over SAS-70. Hierbij is aangegeven dat SAS-70 in 2011 wordt vervangen door ISAE 3402.

Ook de vermogensbeheerders beschikken over soortgelijke verklaringen die zekerheid bieden over de interne controles. Met de vermogensbeheerders zijn afspraken gemaakt. Deze zijn in een mandaat vastgelegd dat jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de performancemeting, de benchmarks, het valuta- en derivatenbeleid en de risicometing en risicobeheersing. Op kwartaalbasis wordt door de vermogensbeheerders gerapporteerd over het gevoerde beleid met betrekking tot de gehele beleggingsportefeuille en het beleid binnen subportefeuilles, de portefeuilledistributie, de performance en de performanceattributie. Op maandbasis wordt eveneens gerapporteerd over de ontwikkeling van de dekkingsgraad gebaseerd op de marktontwikkelingen, het rentematchingspercentage, de DNB standaardtoets en de ontwikkeling van de Liability Driven Investment (LDI) pools. Aan het eind van het jaar vergelijkt het bestuur de jaarperformance van het afgelopen jaar met de afgesproken benchmarks. Aan het eind van het laatste kwartaal vindt besluitvorming plaats over het strategische en tactische beleid voor het komend beleggingsjaar. Het fonds heeft zijn beleggingsportefeuilles ondergebracht in gemeenschappelijke beleggingsfondsen. Aan het hoofd hiervan staan besturen die een eigen verantwoordelijkheid dragen. Deze beleggingsfondsen rapporteren periodiek aan het bestuur.

Bij de uitvoering van het beleggingsplan staat de "prudent person"-regel centraal. Deze regel rust op de volgende pijlers:

- deskundig vermogensbeheer;
- de activa worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers;
- de activa worden zodanig belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel wordt gewaarborgd; dit betekent dat het risico- en rendementsprofiel van de totale portefeuille steeds afgestemd moet zijn op de verplichtingenstructuur van het fonds, en dat de beleggingen voldoende moeten zijn gespreid (diversificatie).

Een externe beleggingsadviseur ondersteunt de beleggingscommissie bij alle kwesties die betrekking hebben op het beleggingsbeleid. Hij neemt deel aan de vergaderingen van de beleggingscommissie en geeft proactief zijn mening ten aanzien van alle onderwerpen die betrekking hebben op het beleggingsbeleid. Concreet betekent dit advisering ten aanzien van onder andere de volgende onderwerpen:

- het formuleren van de beleggingsdoelstellingen;
- het vertalen van deze doelstellingen naar het strategische beleggingsraamwerk;
- het kiezen van de voor het fonds meest optimale beheerstructuur en het definiëren van de beleggingsmandaten;
- het selecteren van de vermogensbeheerder(s) voor deze mandaten;
- het doen van een voorstel voor het transitietraject (indien relevant);
- het afstemmen van het beleggingsbeleid met de vermogensbeheerder(s);
- het opzetten en bewaken van de rapportagelijnen;
- het bewaken van het beleggingsbeleid en de beleggingsrichtlijnen;
- het doen van voorstellen om het strategisch raamwerk aan te passen indien de omstandigheden op de markten daartoe aanleiding geven.

De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarden, voor zover niet anders is aangegeven. De belangrijkste risico's hierbij zijn:

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Het fonds dekt het valutarisico van niet-euro beleggingen nagenoeg voor 100% af. Het valutarisico wordt door het fonds gezien als een risico waar op lange termijn geen rendement tegenover staat. Dit geldt als strategisch uitgangspunt.

Renterisico

Renterisico is het risico dat het saldo van de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert door veranderingen in de marktrente. In de ALM-studie is gezocht naar een optimale afdekking van het renterisico. Uitkomst was dat een afdekkingspercentage van 75% optimaal is voor het fonds. Het bestuur heeft gekozen voor een bandbreedte met een ondergrens van 70% en een bovengrens van 80%. Doordat de waardering van verplichtingen op marktbasis (FTK) plaatsvindt, zal het renterisico voor de totale financiële positie van het fonds veel explicieter zichtbaar worden en een dominante rol spelen. Het bestuur toetst elk kwartaal of de renteaafdekking binnen deze bandbreedtes zit.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, convertibles, Commodities en direct vastgoed) verandert door veranderingen in de marktwaardering van deze waarden. Ook het structurele marktrisico is in kaart gebracht door de ALM-studie. Uitkomst daarvan is dat een zodanige beleggingsmix is samengesteld dat het marktrisico acceptabel is. De beheersing van dit risico wordt in de hand gehouden door spreiding en diversificatie van de beleggingsproducten.

Kredietrisico

Het fonds probeert het tegenpartijrisico te beperken door afspraken te maken over de kredietwaardigheid van partijen waarin wordt belegd. Het fonds neemt momenteel beperkt kredietrisico's in de vastrentende beleggingen. Het is de actieve beheerders toegestaan om een deel van de portefeuille te beleggen in 'investment grade' credits en schuldbekentenissen in opkomende markten. Voor al deze beleggingen zijn beperkingen vastgesteld. Het bestuur houdt toezicht op deze risico's door de vermogensbeheerder periodiek te laten specificeren welk deel van de beleggingen een verhoogd risico met zich meebrengt. De positie in High Yield Credits is in 2010 beëindigd.

4.4 Herstelplan

Herstelplan en ontwikkeling dekkingsgraad

Vanwege de financiële situatie heeft het fonds in 2009 een herstelplan bij DNB ingediend. Hierin beschrijft het fonds welke maatregelen het de komende jaren neemt om te zorgen dat de dekkingsgraad weer boven de 105% komt. Allereerst is opgenomen de pensioenpremie per 1 april 2009 met 4,6% te verhogen. Daarnaast worden de pensioenuitkeringen en de opgebouwde pensioenen tot en met 2013 niet aangepast aan de stijging van de prijzen of lonen. Verder wordt voor de premie voor de voorwaardelijke overgangsregeling die vanaf 2012 wordt geïnd, een bestemde reserve gevormd welke niet tot het vrije vermogen wordt gerekend. DNB heeft ingestemd met het herstelplan.

Eind 2009 leek de dekkingsgraad zich te herstellen van de effecten van de economische crisis. Volgens het herstelplan werd per 31 december 2009 een dekkingsgraad verwacht van 97,4%.

De daadwerkelijke dekkingsgraad bedroeg 101,6%.

Tot en met het derde kwartaal van 2010 daalde de rente. In het vierde kwartaal van 2010 steeg de rente. Het uiteindelijke renteniveau ultimo 2010 bleef echter lager dan het renteniveau aan het begin van 2010. Daarnaast steeg de levensverwachting meer dan voorzien. Beide ontwikkelingen zorgden voor een lagere dekkingsgraad ultimo 2010.

Ondanks het feit dat het fonds een rendement van 12,2% op de beleggingsportefeuille behaalde en het pensioenvermogen mede daardoor steeg van € 132 miljoen naar € 153 miljoen, daalde de dekkingsgraad. Het fonds had op 31 december een dekkingsgraad van 100%. Hiermee bevond het fonds zich onder de grens die volgens het herstelplan werd verwacht (102,1%) maar boven het minimale herstelpad dat in het herstelplan is overeengekomen (91,9% ultimo 2010). Het fonds heeft geen aanvullende maatregelen genomen.

Evaluatie herstelplan

Het bestuur heeft begin 2011 een evaluatie van het herstelplan bij DNB ingediend. Het fonds verwacht volgens deze evaluatie binnen de gestelde termijnen uit het korte- en lange termijn herstelplan te geraken. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de dekkingsgraad uitgesplitst naar een aantal factoren:

		Verwacht volgens herstelplan	Minimale herstelpad
Dekkingsgraad ultimo 2008	90,7%		
Effect premie	+ 1,6%		
Effect uitkering	- 0,1%		
Effect toeslag	0%		
Effect rentetermijnstructuur	+ 6,2%		
Effect rendement	+ 6,2%		
Effect prognosetafel	- 4,4%		
Effect overig	+ 1,4%		
Dekkingsgraad ultimo 2009	101,6%	97,4%	88,8%
Effect premie	+ 1,8%		
Effect uitkering	0,0%		
Effect toeslag	0,0%		
Effect rentetermijnstructuur	-10,7%		
Effect rendement	+12,2%		
Effect prognosetafel	- 3,5%		
Effect overig	- 1,4%		
Dekkingsgraad ultimo 2010	100,0%	102,1%	91,9%

Leeswijzer: de premie heeft in 2010 positief (te weten + 1,2%) bijgedragen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Bij de evaluatie van het herstelplan is verder aangetoond dat de dekkingsgraad eind 2013 naar verwachting 111,8% bedraagt. Het minimaal vereist vermogen (105%) is dan dus aanwezig. Het fonds heeft geen aanvullende maatregelen genomen.

4.5 Goed pensioenfondsbestuur

In 2005 publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) de "Principes voor goed pensioenfondsbestuur". Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en moet afleggen.

Compliance officer

Het bestuur heeft in 2009 de heer J. de Graaf van Cijf'rs benoemd tot compliance officer. Uit de rapportage van de compliance officer over het jaar 2009 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. De rapportage over het jaar 2010 is begin 2011 met het bestuur besproken. Hierin heeft een bestuurslid aangegeven dat er mogelijk sprake kan zijn van belangenverstrengeling vanwege het feit dat dit bestuurslid werkt voor een bedrijf dat gedispenseerd is van het fonds.

Zelfevaluatie

Het bestuur heeft een eigen evaluatieformulier ontwikkeld. Hiermee evalueert het bestuur jaarlijks het functioneren van het bestuur en haar commissies. De evaluatie vindt plaats aan de hand van de volgende onderwerpen: deskundigheid en samenstelling bestuur, bijdrage leden bestuur, tijd/efficiency bestuursvergaderingen, bevoegdheden/verwachtingen, functioneren commissies, gedragscode, strategie en beleid, goed pensioenfondsbestuur, uitbesteding, transparantie, openheid en communicatie. De evaluatie over het jaar 2009 heeft plaatsgevonden in februari 2010. Het bestuur heeft de beoordeling voldoende gegeven.

Deskundigheidsbevordering

Deelnemersraad en verantwoordingsorgaan

Het bestuur streeft er naar dat zowel deelnemersraad als verantwoordingsorgaan in collectieve zin voldoen aan deskundigheidsniveau 1. In 2010 is een, volgens de leden van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan, zeer geslaagde studiedag over vermogensbeheer georganiseerd. In 2011 wordt op verzoek van de deelnemersraad een studiedag over het jaarverslag georganiseerd voor leden van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan. Daarnaast is in 2011 een extra bijeenkomst gepland waarin de ABTN wordt toegelicht door de adviserend actuaris. Verder nemen leden van de deelnemersraad regelmatig deel aan bijeenkomsten van het Platform Deelnemersraden van de VB.

Bestuur

Het bestuur heeft in februari 2010 deelgenomen aan een opleidingsdag. Tijdens de op deze dag georganiseerde workshop over uitbesteden zijn de volgende stappen afgesproken om "in control" te zijn:

- Identificeren van risico's bij uitbesteding;
- Inventariseren van de aanwezige beheersmaatregelen;
- Bepalen van de toereikendheid van de beheersmaatregelen;
- Bepalen allocatie beheersmaatregelen (functie, rol- en taakverdeling, verantwoordelijkheden).

De bevindingen en aanbevelingen van deze workshop worden meegenomen bij de verdere vormgeving en implementatie van het risicomanagementbeleid (zie ook paragraaf 4.3).

Vervolgens is het deskundigheidsplan besproken en geactualiseerd. Er is onder meer afgesproken een overdrachtsdocument te maken voor nieuwe bestuursleden. Hierin staat achtergrondinformatie over belangrijke beleidsbeslissingen vermeld. Daarnaast wordt allerlei relevante achtergrondinformatie opgenomen (zoals statuten, reglementen en ABTN).

Intern toezicht

Het bestuur heeft gekozen voor het instellen van een visitatiecommissie. Het bestuur geeft de visitatiecommissie de opdracht om elke drie jaar het functioneren van het bestuur van het fonds kritisch te bezien. Daarbij komen in ieder geval de volgende drie taken aan de orde:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de 'checks en balances' binnen het fonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op lange termijn.

Het bestuur heeft in 2009 een visitatie door Basis en Beleid opgestart. Het rapport van de visitatiecommissie is begin 2010 afgerond. Een samenvatting hiervan stond in het jaarverslag 2009. Een aantal aanbevelingen van de visitatiecommissie zijn al gerealiseerd. De bestuursvergaderingen verlopen efficiënter en effectiever omdat de vergaderprocedure is aangepast. Ook zijn er concrete afspraken gemaakt over de verzending en de behandeling van de notulen. Verder wordt er voortaan gewerkt met een tijdsindeling bij de agenda. Met de deelnemersraad zijn concrete afspraken gemaakt over hoe te komen tot een kwaliteitsverbetering. De geplande opleidingen maken hier onderdeel van uit. Ook zijn er stappen gezet te komen tot een communicatiebeleids-

plan. En de eerste afspraken om met andere pensioenfondsbesturen te spreken over mogelijke vormen van samenwerking zijn gemaakt. De aandachtspunten die nog niet door het bestuur zijn afgerond, worden meegenomen in het beleidsplan 2011-2014. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar paragraaf 4.7 Toekomst 2011.

Transparantiedocument

Het bestuur heeft in 2010 een transparantiedocument opgesteld en op de website van het fonds gepubliceerd. Onderwerpen die hierin aan de orde komen zijn bijvoorbeeld uitbesteding, adviseurs van het fonds, het besluitvormingsproces, commissies, deskundigheid en integriteit, evaluatie functioneren en deelnemersraad en verantwoordingsorgaan.

Klachten- en geschillenregeling

Het fonds heeft een klachten- en een geschillenreglement.

4.6 Beleggingen

De beleggingscommissie is in het verslagjaar zes keer bijeen geweest, te weten op 8 januari, 22 januari, 16 februari, 27 april, 7 september en 9 november 2010.

Marktontwikkelingen, terugblik op 2010

In 2010 heeft het economisch herstel verder vorm gekregen, zij het met de nodige horten en stoten. Vooral de ontstane hoge overheidstekorten in de eurozone bezorgden de beleggers veel hoofdbreken. Dit speelde in het bijzonder voor Griekenland, maar ook de ontwikkeling van de overheidsfinanciën in landen als Ierland, Portugal, Spanje en Italië werd argwanend bekeken. Dit leidde gedurende 2010 tot een sterk oplopende rente voor staatsobligaties in die probleemlanden, omdat beleggers een hogere risicopremie eisten. Tegelijkertijd werden kernlanden als Duitsland, Frankrijk en Nederland gezien als vluchthaven, waardoor de renteniveaus daar juist een scherpe daling liet zien.

De autoriteiten hebben alles in het werk gesteld om het broze herstel op de markten niet te laten stagneren. Zo hebben de centrale banken, met de Federal Reserve (Fed) en de ECB voorop, een stimulerend beleid gevoerd door de korte rente op een zeer laag niveau te houden. Daarnaast toonde de Fed zich actief met de aankondiging om op ongekend grote schaal staatsobligaties aan te kopen (tot \$ 600 miljard), waarmee de geldhoeveelheid fors werd verruimd. Zodoende probeerde de Fed enerzijds de conjunctuur te stimuleren en anderzijds de inflatieverwachting te verhogen teneinde een deflatoire spiraal te voorkomen. Op kleinere schaal heeft de ECB ook staatsobligaties gekocht, vooral om de probleemlanden in het eurogebied te ondersteunen.

Hoewel de markten aanvankelijk sceptisch op het beleid van de Fed reageerden, is de stemming op de aandelenmarkten gedurende 2010 mede hierdoor wel verbeterd. Dit werd ook gevoeld door conjunctuurindicatoren voor de VS en Europa. Het vertrouwen van producenten en consumenten, evenals cijfers over de industriële productie en werkgelegenheidsgroei, toonden gaandeweg het jaar een opgaande lijn.

Onder impuls van een positiever conjunctuurbeeld en een verhoogd inflatierisico, liet de kapitaalmarktrente in de kernlanden van het eurogebied in het vierde kwartaal een duidelijke stijging zien. Daarmee werd de scherpe rentedaling van eerder in het jaar, ten dele gecorrigeerd. Zo daalde de Duitse 30-jaars staatsrente van circa 4,2% begin 2010 naar een dieptepunt van 2,7% in september, om vervolgens weer te stijgen naar een niveau van 3,4% bij jaareinde.

De overheden in het eurogebied – vooral van Griekenland, Ierland, Portugal, Italië en Spanje – hebben zich gecommitteerd aan strenge bezuinigingen in de komende jaren. Dit sorteerde enig effect gelet op de stabilisatie tot lichte daling van de rentespreads eind 2010. Tegelijkertijd is wel duidelijk geworden dat bepaalde landen, zoals Griekenland, niet zullen ontkomen aan een herstructurering van de schuldpositie waardoor obligatiehouders uiteindelijk ook een deel van het gelag betalen.

Marktontwikkelingen eerste kwartaal 2011

De ontwikkelingen begin 2011 in het Midden Oosten zijn zorgwekkend. Saudi Arabië heeft een sleutelpositie. Als de onrust verder escaleert en Saudi Arabië bereikt, kan het de olietoevoer beïnvloeden en de prijzen omhoog stuwen.

De Japanse aardbevingen met als gevolg een tsunami en de nucleaire crisis zorgden niet alleen voor veel menselijk en dierlijk leed maar ook voor scherpe dalingen van de Japanse aandelenmarkten. Volgens F&C hebben de markten echter overdreven gereageerd en wel vanwege het volgende. Het rampgebied is voornamelijk landbouwgebied. De industrie is niet direct geraakt. Hoewel de schade en economische impact worden onderschat wordt ook de snelheid van het herstel onderschat. De investment cyclus was ten tijde van de ramp nog steeds in de herstelfase. Ten slotte wordt de economie flink gestimuleerd door maatregelen van de Japanse overheid.

Beleggingen in het verslagjaar

De focus van het afgelopen jaar was evenals in 2009 primair gericht op het herstel van de dekkingsgraad. Gedurende het verslagjaar daalde de kapitaalmarktrente tot historisch lage niveaus en was er sprake van een opwaartse aanpassing van de verplichtingen (vanwege de hogere levensverwachting). Hierdoor had de dekkingsgraad het erg zwaar.

Het bestuur van het fonds heeft ten aanzien van het renterisico besloten een hoog matchpercentage te kiezen ondanks het feit dat de rente wel eens zou kunnen gaan stijgen. Gelet op de flink gedaalde rente is dit een zeer goed besluit gebleken.

Categorie	Weging 31/12/2010	Norm 2010	Weging 31/12/2009	Norm 2009
Zakelijke waarden				
Vastgoedbelegging	7%	7%	8%	8%
Aandelen	32%	32%	37%	37%
Vastrentende waarden				
Obligaties	42%	42%	42%	42%
Participaties in hypotheek	7%	7%	6%	6%
Leningen op schuldbekentenis	0%	0%	0%	0%
Europe Euro – "Buy and Hold" / deposito's	10%	10%	3%	3%
Derivaten	0%	0%	0%	0%
Overige beleggingen				
Commodities en GTAA	2%	2%	3%	3%
Hedge Funds	0%	0%	1%	1%
Overige beleggingen	0%	0%	0%	0%
Derivaten met een negatieve waarde	0%	0%	0%	0%
Totaal beleggingen risico pensioenfonds	100%	100%	100%	100%

Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de totale portefeuille kwam in 2010 uit op 12,2%, tegen een samengesteld benchmark resultaat van 11,7%. De F&C portefeuille, dat is exclusief de beleggingscategorieën die zijn ingedeeld in de illiquide portefeuille, rendeerdde 9,7% (benchmark: 9,3%). De outperformance kwam vooral op het conto van de Convertibles, de Credits en grondstoffen. Deze categorieën presteerden duidelijk boven de benchmark.

In de volgende tabel worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2010 en 2009 weergegeven.

Rendementen %	2010		2009		Benchmarks
	portefeuille	benchmark	portefeuille	benchmark	
Zakelijke waarden					
Vastgoedbelegging	1,0	1,0	-8,8	-8,8	ROZ / INREV / NCREIF ODCE Index
Aandelen	10,2	10,2	31,0	31,9	FTSE developed, S&P 500 en MSCI Emerging Markets
Converteerbare obligaties	4,4	3,6	38,5	27,8	UBS customized global focus index
Vastrentende waarden					
Obligaties	9,5	7,9	27,2	22,6	Barclays Capital (F&C samengesteld) en EMBI Global Diversified
Zero coupon bonds	18,9	18,9	-7,6	-7,6	Portfolio return is benchmark return
Participaties in Hypotheken	6,1	3,9	0,8	3,1	Barclays Capital Customized Swap Index 2-4 / 4-6 years
Leningen op schuldbekentenis	0,8	3,9	6,8	4,6	Barclays Capital
Europa Euro "Buy and Hold"	2,6	2,6	n.v.t.	n.v.t.	Portfolio return is benchmark return
Deposito's	n.v.t.	n.v.t.	0,0	0,0	n.v.t.
LDI Pools	22,9	22,9	-4,8	-4,8	Portfolio return is benchmark return
Overige beleggingen					
Commodities	7,7	6,3	10,6	11,4	S&P Goldman Sachs Commodity Index
GTAA	31,5	31,5	14,8	14,8	Portfolio return is benchmark return
Hedge funds	2,9	2,9	7,4	7,4	Portfolio return is benchmark return
Overige beleggingen	0	0	0	0	n.v.t.
Totaal beleggingen risico pensioenfond	12,2	11,7	9,3	8,7	Samengesteld

Gedurende 2010 is voor zowel het Particuliere als het Zakelijke Hypotheekfonds een outperformance behaald. De outperformance van het Particuliere Hypotheekfonds wordt onder andere verklaard door de aanpassing van de risico-opslag ultimo september. Bij het Zakelijke Hypotheekfonds wordt de outperformance verklaard door het hogere effectieve rendement van het fonds ten opzichte van de benchmark.

Z-score 2010

De z-score wordt ieder jaar berekend en geeft de afwijking weer van het feitelijke rendement ten opzichte van het door het fonds vastgestelde rendement. Er kan vrijstelling worden verzocht door een werkgever als over vijf kalenderjaren blijkt dat het feitelijk behaalde rendement van het fonds significant negatief afwijkt van het rendement van de meetlat. De voorlopige z-score voor het jaar 2010 is 0,28.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het fonds heeft het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) nadrukkelijk in haar beleggingsbeleid geïntegreerd. Daartoe wordt er rekening gehouden met wettelijke verplichtingen en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals onder andere zijn vastgelegd in de Code Tabaksblad en de 'Principles for Responsible Investment' van de Verenigde Naties.

Het fonds heeft haar Vermogensbeheerder F&C gevraagd het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen dat van toepassing is op de beleggingsfondsen ten aanzien waarvan zij als beheerder optreedt uit te voeren. Dit beleid wordt gekenmerkt door de volgende twee onderdelen:

- Het reo@-beleid
- Het uitsluiting beleid

Op jaarbasis (en indien nodig frequenter) wordt door de vermogensbeheerder F&C een prioriteitenlijst samengesteld op basis van een combinatie van top down (macro-economische risico's op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur) en bottom up factoren (input van het fonds, mogelijkheid tot beïnvloeding en het belang in bepaalde ondernemingen). Tevens wordt een aantal criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (ESG-criteria) vastgesteld.

Tegen deze achtergrond wordt binnen de beleggingsportefeuille door de vermogensbeheerder screening toegepast, actief gebruik gemaakt van het spreek- en stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen en een constructieve dialoog ('engagement') gezocht met ondernemingen in de portefeuille. Ten aanzien van screening hanteert het fonds een beleggingsbeleid waarbij producenten clusterbommen en landmijnen expliciet worden uitgesloten. Het beleid van stemmen en de 'engagement' wordt door de vermogensbeheerder verzorgd voor alle aandelenfondsen waarin door het fonds is belegd. Over de resultaten van dit verantwoorde beleid wordt door F&C op kwartaalbasis verantwoording afgelegd.

Pensioenfondsen kunnen in het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen jaarlijks meedoen aan de door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) uitgevoerde onderzoek naar hun verantwoord beleggingsgedrag. Het fonds heeft hieraan in 2010 voor de tweede keer meegedaan. En wederom goed gescoord.

Het fonds maakt binnen F&C deel uit van een werkgroep maatschappelijk verantwoord beleggen namens een aantal pensioenfondsen. De werkgroep is in gesprek met F&C over de uitbreiding van het maatschappelijk verantwoord beleggen.

4.7 Toekomst 2011

Het bestuur zal in het jaar 2011 in het bijzonder aandacht besteden aan de afronding van het beleidsplan 2011-2014. Middels dit beleidsplan wil het bestuur een aantal strategische vraagstukken op gestructureerde wijze op de bestuursagenda plaatsen. Daarnaast wil het bestuur met het beleidsplan prioriteiten stellen voor de komende jaren. Een aantal onderwerpen uit het beleidsplan 2011-2014 zijn:

Houdbaarheid van het fonds op de lange termijn.

Het bestuur onderkent het belang van schaalgrootte en is actief op zoek naar samenwerkingsverbanden binnen en buiten de branche. De eerste oriënterende afspraken met andere pensioenfondsbesturen zijn inmiddels gemaakt.

Hertoetsing verleende dispensaties.

In 2011 zal bij gedispenseerde bedrijven een hertoetsing van de gelijkwaardigheid plaatsvinden. Bij vrijstelling in verband met een bestaande pensioenvoorziening en vrijstelling om andere redenen is het fonds wettelijk verplicht om ten minste eens in de vijf jaar hertoetsing uit te voeren. Hertoetsing wil zeggen dat getoetst wordt of de elders getroffen regeling nog financieel en actuair gelijkwaardig is aan de regeling van het fonds.

Communicatie

Het bestuur zal een meerjarig communicatiebeleidsplan opstellen. Hierin wordt uitgewerkt op welke wijze en met welke middelen en boodschap het fonds de komende jaren met haar doelgroepen wil communiceren. Ook wordt nagegaan welk taalniveau voor de sector geldt. Het bestuur hecht aan korte communicatielijnen richting de werkgevers.

Pensioencontract

De sociale partners in de Stichting van de Arbeid (STAR) sloten op 4 juni 2010 een akkoord over de AOW, de aanvullende pensioenen en de arbeidsmarktpositie van oudere werknemers. Voorstel is de AOW- en pensioenleeftijd structureel te koppelen aan de levensverwachting en de pensioencontracten schokbestendig te maken. Inmiddels is het Pensioenakkoord door alle centrale werkgevers- en werknemersorganisaties aanvaard. De STAR verwacht dat het nieuwe kabinet mee zal werken aan de uitvoering van het akkoord. De plannen van werkgevers en werknemers zijn voor een groot deel overgenomen in het regeerakkoord. De regering en de sociale partners zitten niet helemaal op één lijn. Minister Kamp van Sociale Zaken gaat met de vakcentrales en de werkgeversorganisaties in gesprek om definitieve overeenstemming te bereiken. Hij mikt hierbij op begin 2011. Daarna kan de besluitvorming van sociale partners over aanpassing van de pensioenregeling pas plaatsvinden. In elk geval is duidelijk dat dit onderwerp in 2011 of 2012 terugkomt op de bestuursagenda.

Wijziging toeslagambitie

Een ander onderwerp dat in 2011 op de bestuursagenda staat is wijziging van de toeslagambitie. Eind december 2010 zijn CAO-partijen akkoord gegaan met het voorstel van het bestuur om het toeslagenbeleid van het fonds overeenstemming te brengen met de huidige financiële slagkracht van het pensioenfonds. Concreet betekent dit dat de vastgelegde maatstaf voor toeslagen voor de actieven wordt gewijzigd van "loonindex" naar "de helft van de loonindex" en de maatstaf voor toeslagen voor de inactieven wordt gewijzigd van "prijsindex" naar "de helft van de prijsindex". Het bestuur heeft op 11 maart 2011 besloten dat deze wijziging ingaat op 1 januari 2011. Los van de maatstaf bepaalt het bestuur jaarlijks of er wel of geen toeslag wordt verleend. Het bestuur houdt hierbij mede rekening met de financiële middelen van het fonds.

Actuele dekkingsgraad in 2011

De laatste geschatte dekkingsgraad per einde april 2011 bedraagt 103,5%.

5. Verslag van de deelnemersraad

De deelnemersraad adviseert het bestuur op verzoek of uit eigen beweging over zaken of te nemen besluiten die het fonds betreffen. Het gaat bijvoorbeeld over:

- maatregelen van algemene strekking;
- reglementen en statuten;
- jaarverslag;
- de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN);
- toeslagbeleid;
- premiebeleid;
- beleggingsbeleid;
- overdracht van verplichtingen;
- liquidatie van het fonds;
- uitvoeringsovereenkomsten.

De deelnemersraad kwam in het verslagjaar vier maal bijeen en wel op 21 januari, 27 mei, 5 oktober en 30 november 2010. De deelnemersraad vergaderde twee keer met de voorzitter en de secretaris van het bestuur en een keer afzonderlijk. Daarnaast heeft de deelnemersraad, samen met het verantwoordingsorgaan, op 5 oktober 2010 deelgenomen aan een studiedag over vermogensbeheer. Verder nemen leden van de deelnemersraad regelmatig deel aan bijeenkomsten van het Platform Deelnemersraden van de VB. In 2011 is op verzoek van de deelnemersraad een studiedag over het jaarverslag georganiseerd. Daarnaast is in 2011 een extra bijeenkomst gepland waarin de ABTN wordt toegelicht door de adviserend actuaaris.

De inbreng van de deelnemersraad in 2010 is verwerkt in paragraaf 4.1 bestuursbesluiten. Kort samengevat heeft de deelnemersraad over de volgende onderwerpen positief geadviseerd:

- over het jaarverslag 2009, het actuariële rapport en het accountantsverslag;
- over het geen gebruik meer maken van plaatsvervangende bestuursleden;
- over het op verzoek van het verantwoordingsorgaan gewijzigde reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het communicatieplan 2011.

Daarnaast vormen de nieuwsbrieven een van de speerpunten van de deelnemersraad. De deelnemersraad heeft ideeën aangedragen voor de nieuwsbrieven. Bijvoorbeeld als het gaat om uitleg over de overgangsregeling of een interview met een lid van de deelnemersraad. De deelnemersraad verzorgt ook de terugkoppeling van de collega's op de werkvloer naar het bestuur. Deze collega's zijn te spreken over de inhoud van de nieuwsbrief.

De deelnemersraad profileert zich steeds nadrukkelijker en wil dit in de toekomst verder uitbouwen. Sinds kort heeft de deelnemersraad een voorzitter in de persoon van de heer J. van den Bosch. Op verzoek van de deelnemersraad is de vergaderfrequentie met (een delegatie van) het bestuur verhoogd naar vier vergaderingen per jaar. Op deze manier wordt de deelnemersraad in staat gesteld om haar invloed bij elke bestuursvergadering te benutten.

De deelnemersraad heeft op 20 mei 2011 positief geadviseerd over het jaarverslag 2010.

Amsterdam, 20 mei 2011

Deelnemersraad Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

6. Verslag van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is met ingang van 19 maart 2009 van start gegaan. Op basis van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag waar het oordeel betrekking op heeft. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan op 28 september 2010 een afstemmingsoverleg gehad met het bestuur. Naast de bespreking van een aantal ontwikkelingen binnen het fonds heeft het verantwoordingsorgaan voorgesteld het reglement van het verantwoordingsorgaan te wijzigen.

Boekjaar 2010

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2011 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2010, de notulen van de bestuursvergaderingen, de reglementen en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota.

Bevindingen

Het verantwoordingsorgaan heeft enige zorg over de omvang en de kosten van het fonds. Uit elders uitgevoerd onderzoek is gebleken dat deze kosten voor kleine fondsen relatief hoger zijn dan voor fondsen met een wat grotere omvang. Door het bestuur zou worden nagegaan in hoeverre de mogelijkheid bestaat van een samengaan met een of meer andere fondsen waardoor onder meer voordelen van schaalvergroting zullen ontstaan. Daartoe zijn enkele initiatieven genomen. Het verantwoordingsorgaan ondersteunt van harte dat het bestuur aan deze initiatieven een vervolg geeft, zich daarbij in eerste instantie richtend op sectoren van de levensmiddelenindustrie en vervolgens - zo mogelijk - in een nog wat ruimer kader.

Het verantwoordingsorgaan heeft de nodige aandacht besteed aan het premie- en indexatiebeleid. Het vraagt zich af of de besluitvorming door cao-partijen in verband met een overheveling van een gedeelte van de premie voor het VUT-fonds naar het pensioenfonds voldoende zorgvuldig is geweest, in het bijzonder wat de werknemersbijdrage in de VUT-premie betreft. Met betrekking tot het indexatiebeleid spreekt het verantwoordingsorgaan zijn zorg uit over de gevolgen daarvan. Aan het gevolgde beleid valt op dit moment waarschijnlijk niet te ontkomen. De consequenties ervan op de wat langere termijn zijn echter zeer ingrijpend voor de omvang van de pensioenen van de deelnemers, te meer daar de op te bouwen pensioenen in deze sector toch reeds aan de bescheiden kant zijn. Bovendien moet worden bedacht dat de pensioenpremie, mede te betalen door de deelnemers, onlangs zowel eenmalig als structureel is verhoogd. Het verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur derhalve aan over te gaan tot een verzachting van het indexatiebeleid zodra dit mogelijk is.

Kennis is genomen van de prestaties van de vermogensbeheerder ten opzichte van de geldende benchmarks. Daarbij is de vraag naar voren gekomen welk beleid het bestuur zal volgen indien er onverhoopt gedurende langere tijd sprake zou zijn van een underperformance. Het verantwoordingsorgaan heeft enerzijds met instemming vastgesteld dat wordt gestreefd naar de toepassing van mindere complexe beleggingsproducten en een beperking van beleggingscategorieën. Anderzijds is het van mening dat een en ander niet mag resulteren in een verslechtering van het beleggingsresultaat. Het is aan het bestuur hier een juiste middenweg te vinden.

Het verantwoordingsorgaan vraagt zich af of het publiceren van slechts één Nieuwsbrief in 2010 wel voldoende was voor het geven van goede en actuele informatie. Mag worden aangenomen dat de informatieverstrekking via de website een aanvaardbaar alternatief is geweest?

Oordeel

Naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan zijn gedurende het verslagjaar tijdig door het bestuur de correcte beslissingen genomen.

Aanbevelingen

In het voorgaande is reeds een aanbeveling opgenomen met betrekking tot het indexatiebeleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur aanbevolen in de toekomst een afstemmingsoverleg te organiseren direct voorafgaand aan de vaststelling van het jaarverslag zodat het verantwoordingsorgaan zijn bevindingen en oordeel waar nodig of gewenst mondeling kan toelichten.

Amsterdam, 19 mei 2011

Verantwoordingsorgaan Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennis genomen van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan over het jaarverslag 2010.

Het bestuur gaat door op de ingeslagen weg van onderzoek naar de mogelijkheden voor schaalvergroting en deelt de visie van het verantwoordingsorgaan: we richten ons, wat betreft de samenwerking met andere fondsen, in eerste instantie op fondsen binnen de sector.

De opmerking over de overheveling van de premie voor het VUT-fonds naar het pensioenfonds is naar de mening van het bestuur gemaakt aan het adres van CAO-partijen. Het bestuur neemt kennis van de opmerking van het verantwoordingsorgaan over het indexatiebeleid.

Het streven van het bestuur is twee nieuwsbrieven per jaar. In 2010 is dit niet gelukt, omdat informatie over de definitieve pensioenpremie per 1 januari 2011 pas laat beschikbaar was. Het bestuur vond het wel belangrijk dat deze informatie in de nieuwsbrief werd opgenomen. Uiteindelijk is de nieuwsbrief die oorspronkelijk gepland stond voor eind 2010, om deze reden in februari 2011 verschenen. Uiteraard vervullen alle gekozen communicatiemiddelen hun rol binnen het communicatiebeleid van het fonds, bij afwegingen als die ten aanzien van het verschijningsmoment van de nieuwsbrief wordt breder gekeken dan alleen het medium nieuwsbrief.

Met ingang van 2012 is een extra overleg met het verantwoordingsorgaan waarin het verantwoordingsorgaan zijn bevindingen en oordeel over het jaarverslag kan toelichten gepland.

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor de inzet in het afgelopen jaar en de geformuleerde adviezen.

7. Jaarrekening

Balans per 31 december 2010 na bestemming van het saldo van baten en lasten

(in eenheden van duizend euro)

		31 december 2010	31 december 2009
Activa			
Beleggingen	(1)		
<i>Beleggingen voor risico pensioenfonds</i>			
Zakelijke waarden		59.464	58.168
Vastrentende waarden		89.532	67.522
Derivaten		15	-
Overige beleggingen		<u>3.620</u>	<u>3.980</u>
		152.631	129.670
Vorderingen en overlopende activa	(2)		
Premies		528	1.699
Overige vorderingen		<u>317</u>	<u>97</u>
		845	1.796
Overige activa	(3)		
Liquide middelen		294	1.581
		<u>153.770</u>	<u>133.047</u>
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Cumulatief verliessaldo		(22.196)	(20.839)
Solvabiliteitsreserve		<u>22.195</u>	<u>22.922</u>
		(1)	2.083
Technische voorzieningen	(5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		153.355	129.503
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		<u>72</u>	<u>65</u>
		153.427	129.568
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
		344	1.396
		<u>153.770</u>	<u>133.047</u>

Staat van baten en lasten over 2010

(in eenheden van duizend euro)

		2010	2009
Baten			
Premiebijdragen			
(van werkgevers en werknemers)	(7)	10.280	10.617
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(8)	15.515	9.770
Overige baten	(9)	101	
		<u>25.896</u>	<u>20.387</u>
Lasten			
Mutatie voorziening pensioenverplichting	(10)		
Pensioenopbouw		6.551	7.381
Rentetoevoeging		1.759	3.020
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen		(3.092)	(2.632)
Onttrekkingen voor pensioenuitvoeringskosten		(36)	(42)
Wijziging marktrente		15.291	(7.647)
Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten		401	14.330
Wijziging uit hoofde van verzekering overlevingstafels		4.548	5.327
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		<u>(1.570)</u>	<u>875</u>
		23.852	20.612
Pensioenuitkeringen	(11)	3.288	2.852
Pensioenuitvoeringskosten	(12)	1.218	1.349
Wijzigingen overige technische voorziening	(13)	7	(12)
Saldo overdracht van rechten	(14)	(412)	(16.614)
Premies herverzekering	(15)	27	26
		<u>27.980</u>	<u>8.213</u>
Saldo van baten en lasten		<u>(2.084)</u>	<u>12.174</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Cumulatief verliessaldo		(1.357)	7.402
Solvabiliteitsreserve		(727)	4.772
		<u>(2.084)</u>	<u>12.174</u>

Kasstroomoverzicht

(in eenheden van duizend euro)

	Boekjaar			Vorig boekjaar		
	Ontvangsten	Uitgaven		Ontvangsten	Uitgaven	
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten						
Premies van werkgevers en werknemers	11.450		11.450	9.932		9.932
Van herverzekeraars ontvangen uitkeringen	(5)		(5)	-		-
Overdrachten van rechten	(330)	358	(688)	3.696	46	3.650
Pensioenuitkeringen		3.285	(3.285)		2.842	(2.842)
Betaalde premies herverzekering		74	(74)		(1)	1
Pensioenuitvoeringskosten		1.331	(1.331)		1.399	(1.399)
Overige activiteiten	101			-		
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	11.216	5.048	6.168	13.628	4.286	9.342
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten						
<i>Ontwikkeling</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	(58)	338	(396)	-	316	(316)
Aandelen	38.563	34.879	3.684	514	7.349	(6.835)
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	17.536	29.309	(11.773)	4.238	5.611	(1.373)
Hypothecaire leningen	1.000	3.151	(2.151)	(54)	286	(340)
Leningen op schuldbekentenis	5	-	5	4	-	4
Deposito's	15.346	11.265	4.081	-	4.019	(4.019)
Overige vastrentende waarden	19.475	22.042	(2.567)	-	-	-
Derivaten	-	203	(203)	222	-	222
Overige beleggingen	447	100	347	5.586	2.651	2.935
Subtotaal ontwikkeling portefeuille	92.314	101.287	(8.973)	10.510	20.232	(9.722)
<i>Opbrengsten portefeuille</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	476		476	382		382
Aandelen	224		224	1.223		1.223
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	856		856	293		293
Hypothecaire leningen	(50)		(50)	54		54
Leningen op schuldbekentenis	-		-	-		-
Deposito's	-		-	-		-
Overige vastrentende waarden	-		-	-		-
Derivaten	-		-	74		74
Overige beleggingen	12		12	(577)		(577)
Subtotaal opbrengsten portefeuille	1.518	-	1.518	1.449	-	1.449
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	93.832	101.287	(7.455)	11.959	20.232	(8.273)
Totaal kasstroom	105.048	106.335	(1.287)	25.587	24.518	1.069
Liquide middelen						
Stand per begin boekjaar	1.581			512		
Stand per einde boekjaar	294			1.581		
Afname/toename	(1.287)			1.069		

In het kasstroomoverzicht is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroom uit opbrengsten portefeuille.

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2010

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Schattingswijziging voorziening pensioenverplichtingen

De publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Actuarieel Genootschap (hierna: AG) begin 2010 gaven een wijziging aan van de voorzienbare trend in overlevingskansen. Om hiermee rekening te houden is op basis van bestuursbesluit, vooruitlopend op de aanstaande herziening van de AG-prognosetafels, de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2009 verhoogd met 4,3% (€ 5.327).

Op 30 augustus 2010 heeft het AG de nieuwe prognosetafels gepubliceerd. Dit heeft geleid tot een aanvullende verhoging van de voorziening pensioenverplichting van 3,5% (€ 4.548). De aanvullende verhoging is bepaald per 1 januari 2010. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als 'Verzwarende overlevingstafels' in het verslagjaar verantwoord.

Rubriceringswijzigingen

Met betrekking tot diverse posten in de jaarrekening vindt in 2010 een andere uitsplitsing of samenvoeging plaats, die het inzicht in de jaarrekening bevordert. De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoelen aangepast. Met ingang van boekjaar 2010 wordt de categorieën overige baten en overige lasten niet meer gebruikt voor bijdragen spaarfonds gemoedsbezwaarden en mutaties inzake voorziening premiedebiteuren.

Daarnaast zijn de obligaties uitgesplitst naar obligaties, LDI Pools en GTAA met ingang van de jaarrekening over 2010. GTAA maakt in de jaarrekening deel uit van de overige beleggingen. LDI Pools en obligaties zijn in de jaarrekening geclassificeerd als vastrentende waarden. De vergelijkende cijfers zijn aangepast. Als gevolg van deze nadere uitsplitsing zijn beleggingsopbrengsten eveneens nader gesplitst. Deze wijziging heeft geen invloed op het vermogen en het resultaat. De renteopbrengsten over Rekening Courant bij de vermogensbeheerder wordt met ingang van 2010 verantwoord als beleggingsopbrengsten onder de categorie overige in plaats van onder de categorie overige beleggingen.

De hierboven genoemde wijzigingen hebben geen invloed op het vermogen en resultaat, de vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Algemeen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

De jaarrekening luidt in euro's. De euro is tevens de functionele valuta van het fonds. Transacties in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling danwel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengst in de staat van baten en lasten opgenomen.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde.

Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen actuele waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

De liquide middelen die deel uitmaken van de onderliggende fondsen in aandelen, vastrentende waarden en vastgoed zijn bij de betreffende beleggingscategorie vermeld. Conform de aanbeveling van de Raad voor de Jaarverslaggeving worden participaties met een beleggingskarakter niet aangemerkt als een groepsmaatschappij en/of deelneming.

Actuele waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen, of afgeleide van marktnoteringen. Echter bepaalde instrumenten, zoals onroerende zaken, participaties in hypotheek en bepaalde derivaten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingsmodellen en -technieken. Het is gebruikelijk en mogelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Zakelijke waarden

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde per 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Elk kwartaal wordt circa 25% van de vastgoedportefeuille extern getaxeerd door een erkende taxateur conform de richtlijnen van de vermogensbeheerder. Deze richtlijnen sluiten aan bij de ROZ/IPD-index. Het overige deel van de portefeuille wordt per kwartaal gewaardeerd op basis van interne indexering. Deze is gebaseerd op externe taxaties per sector per kwartaal. Ten aanzien van de waardering per 31 december is voor de objecten die niet extern getaxeerd zijn, in het laatste kwartaal een update van de externe taxateur ontvangen. De actuele waarde wordt gebaseerd op onderhandse verkoopwaarde, welke bij aanbidding in verhuurde staat, op de voor het onroerend goed meest geschikte wijze, na de beste voorbereiding, door de meest biedende gegadigde - niet zijnde de huurder - zou kunnen worden verkregen. De kosten van verwerving, bestaande uit notariskosten, verschuldigde overdrachtsbelasting e.d., komen voor rekening van de koper en zijn derhalve niet in de actuele waarde begrepen. De onderhandse verkoopwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, indien noodzakelijk aangepast voor specifieke omstandigheden en courantheid van het object. Als deze informatie onvoldoende beschikbaar is, worden marktprijzen geschat op basis van de gekapitaliseerde huurwaardemethode of contante waarde methode. Voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zaken maatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in hypotheke

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Leningen op schuldbekentenis

Leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor deposito's is het verschil tussen actuele waarde en nominale waarde in het algemeen gering.

LDI Pools

LDI Pools worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Dit is de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen actuele waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde.

Commodities

Commodities worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Dit is de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

2 Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3 Overige activa

Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4 Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve

De ultimo verslagjaar resterende overschotten of tekorten worden ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve gebracht.

Het streven is om een algemene reserve aan te houden die minimaal gelijk is aan het vereist eigen vermogen op basis van het Financieel Toetsingskader. Het vereist eigen vermogen wordt hierbij bepaald op basis van de standaardmethode zoals aangegeven door DNB.

Cumulatief verliessaldo

In het boekjaar is een positief resultaat behaald. Bij de resultaatbestemming wordt de solvabiliteitsreserve op niveau gebracht. Het nog resterende deel wordt als cumulatief verliessaldo verwerkt, dit wordt gepresenteerd als (negatief) onderdeel van het eigen vermogen.

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de Solvabiliteitsreserve is gelijk aan de grens die in het Financieel Toetskader is gesteld voor het vereist eigen vermogen.

5 Technische Voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

Voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen worden de opgebouwde pensioenaanspraken contant gemaakt op basis van de rentetermijnstructuur, zoals door De Nederlandsche Bank gepubliceerd per de datum van vaststelling.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

De overlevingskansen en sterftetrend van mannen en vrouwen worden ontleend aan de AG Generatietafel 2010-2060, hierop worden leeftijd- en inkomensafhankelijke correctiefactoren toegepast. Hiervoor wordt de correctietabel "Midden" gehanteerd. De overlevingskansen van de kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden op 1 gesteld (geen sterfte). Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat mannelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar jongere vrouw. Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat vrouwelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar oudere man. De gehuwdheidsfrequentie voor mannen en vrouwen bedraagt 100% tot de 65-jarige leeftijd. Voor gepensioneerden wordt bij de berekening van de contante waarde van het overlevendenpensioen uitgegaan van de werkelijke huwelijkse staat.

Met toekomstige uitvoeringskosten wordt rekening gehouden door een opslag van 2% op de netto voorziening pensioenverplichtingen.

Wachttijdvoorziening

4% van de bruto doorsneepremie wordt gereserveerd in een zogenaamde wachttijdvoorziening. Deze voorziening maakt deel uit van de VPV. In geval van invalideringen wordt bij ingang arbeidsongeschiktheid (normaal gesproken na twee jaar) de contante waarde van de toekomstige premies ten laste van deze wachttijdvoorziening gebracht en aan de VPV toegevoegd. Indien de wachttijdvoorziening op enig moment meer bedraagt dan 12% van de bruto doorsnee-premie van dat jaar zal het meerdere worden toegevoegd aan de algemene reserve. Indien de wachttijdvoorziening op enig moment minder dan nul bedraagt zal het tekort ten laste van het resultaat van het fonds worden aangezuiverd.

Wezenpensioen

In de voorziening pensioenverplichtingen is tevens een opslag opgenomen van 5% voor wezenpensioen.

Beschrijving van de pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling zijn:

Pensioensysteem	Het fonds heeft het karakter van een middelloonregeling op basis van dienstjaren.
Loon	Onder loon wordt verstaan het op de datum van vaststelling van de pensioengrondslag voor de deelnemer geldende vaste schaalsalaris vermeerderd met vakantie-toeslag. Bij de vaststelling van de pensioengrondslag blijven buiten beschouwing de uitkering conform artikel 18 van de CAO van de bedrijfstak en alle andere toeslagen onder welke benaming dan ook.
Pensioengrondslag	<p>Onder de pensioengrondslag van de deelnemer wordt verstaan: het voor hem geldende, tot een jaarbedrag herleide en op een jaarbedrag naar boven afgeronde loon tot een maximum verminderd met een franchise. Indien het loon niet hoger is dan de franchise, wordt de pensioengrondslag gesteld op nihil.</p> <p>De vaststelling van de pensioengrondslag is als volgt:</p> <p>Voor werknemers geboren voor 1 januari 1950 (regeling 1) Het maximaal in aanmerking te nemen loon bedraagt voor 2011 € 38.490. Franchise voor 2011: € 16.496.</p> <p>Voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950 of geboren voor 1 januari 1950 en na 1 januari 2006 deelnemer in de regeling (regeling 2) Het maximaal in aanmerking te nemen loon bedraagt voor 2011 € 38.490. Franchise voor 2011: € 10.667.</p>
Franchise	De franchise wordt jaarlijks per 1 januari vastgesteld.
Pensioendatum	Eerste dag van de maand waarin de deelnemer of gewezen deelnemer de leeftijd van 65 jaar bereikt.
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	<p>Regeling 1. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen is 1,5% van de pensioengrondslag.</p> <p>Regeling 2. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen is 1,42% van de pensioengrondslag.</p>
Partnerpensioen	<p>In regeling 1 is het partnerpensioen op risicobasis verzekerd.</p> <p>In regeling 2 wordt partnerpensioen opgebouwd. Dit is 70% van het ouderdomspensioen.</p>

Uitruil partnerpensioen voor ouderdomspensioen	Vanaf 1 januari 1999 hebben (gewezen) deelnemers de mogelijkheid om bij het bereiken van de pensioendatum te kiezen voor een hoger ouderdomspensioen door afstand te doen van (een gedeelte van) de aanspraak op partnerpensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen, die bij de uitruil gehanteerd worden.
Uitruil ouderdomspensioen voor partnerpensioen	Vanaf 1 januari 2001 hebben (gewezen) deelnemers de mogelijkheid om bij het bereiken van de pensioendatum te kiezen voor een hoger partnerpensioen door afstand te doen van (een gedeelte van) de aanspraak op ouderdomspensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen, die bij de uitruil gehanteerd worden.
Uitdiensttreding	Bij uitdiensttreding is het mogelijk om ouderdomspensioen uit te ruilen voor partnerpensioen.
Verzekerd partnerpensioen na pensioendatum	De deelnemer moet op zijn pensioendatum bekend maken of hij ouderdomspensioen wenst uit te ruilen voor partnerpensioen. In het pensioenreglement zijn de factoren opgenomen die bij de uitruil gehanteerd worden.
Wezenpensioen	Het wezenpensioen is 14% van het behaalbaar ouderdomspensioen. Bij volle wezen wordt dit bedrag verdubbeld. Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt of uiterlijk op de 27-jarige leeftijd indien het kind studeert.
Wijzigen pensioendatum	Het ouderdomspensioen gaat in op 65-jarige leeftijd. Op verzoek van de deelnemer kan de pensioendatum worden vervroegd naar 60 jaar of worden uitgesteld naar 70 jaar. In het pensioenreglement zijn de factoren, die voor vervroeging gehanteerd worden, opgenomen.
Overgangsregeling	Deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en op 31 december 2005 deelnemer waren in het fonds kunnen onder voorwaarden gebruik maken van de overgangsregeling. De overgangsregeling biedt extra pensioenopbouw over deelnemingsjaren gelegen voor 2006.
Beleidskader premie- en toeslagbeleid	Het bestuur hanteert een beleidskader voor premie- en toeslagbeleid waarbij, afhankelijk van de dekkingsgraad wordt bepaald of een toeslag kan worden toegepast en in welke mate de toeslag wordt verleend. Dit betekent dat de toeslagverlening voorwaardelijk is. Het bestuur toetst jaarlijks de beleidsgrenzen en neemt vervolgens een besluit om al dan niet toeslag te verlenen. Dit kan ook een gedeeltelijke toeslag zijn. Uitgaande van dit beleidskader heeft het bestuur besloten rekening houdend met de financiële positie van het fonds om per 1 januari 2011 geen toeslag toe te kennen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is volgens de volgende tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Mate arbeidsongeschiktheid (bij ingang WAO voor 1 januari 2006)	Voortzetting pensioenopbouw
---	-----------------------------

25 – 45%	25%
45 – 65%	50%
65% of meer	100%

Mate arbeidsongeschiktheid (bij ingang WIA)	Voortzetting pensioenopbouw
---	-----------------------------

35 – 45%	40%
45 – 55%	50%
55 – 65%	60%
65 – 80%	72,5%
80% of meer	100%

Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de pensioengrondslag vastgesteld op het gemiddelde loon van het jaar onmiddellijk voorafgaand aan het begin van de maximum-uitkeringstermijn of, indien niet mogelijk, naar billijkheid door het fonds verminderd met de franchise die geldt bij de aanvang van de premievrije deelneming.

Toeslagverlening

Op de verkregen pensioenaanspraken van de deelnemers respectievelijk de gewezen deelnemers/gepensioneerden wordt jaarlijks een toeslag verleend van maximaal het loonindexcijfer respectievelijk het prijsindexcijfer. In 2011 is dit veranderd in maximaal 50% van het loonindexcijfer respectievelijk maximaal 50% van het prijsindexcijfer. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

Of er een toeslag wordt verleend en in welke mate is afhankelijk van de financiële middelen van het fonds en van het oordeel van het bestuur en de actuaris over de financiële positie van fonds. In het verleden verleende toeslagen geven geen zekerheid over toeslagen in de toekomst.

6 Overige schulden en overlopende passiva

Alle schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

7 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koopsommen.

8 Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, interest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen of waardedalingen.

9 Overige baten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

10 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 1,303% (2009: 2,544%).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariële berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdrachten van rechten

Onder dit hoofd zijn de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van verzwaaring overlevingstafels

Om op een afdoende wijze rekening te houden met recente ontwikkelingen in de voorzienbare trend in overlevingskansen voor de gehele bevolking is de voorziening bepaald op basis AG-prognosetafels 2010-2060. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening van € 4.548. In 2009 was vooruitlopend op deze nieuwe AG-prognosetafel een inschatting gemaakt van de verhoging, de verhoging in 2009 bedroeg € 5.327.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de actuariële kanssystemen.

11 Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de door het fonds in het boekjaar verstrekte uitkeringen.

12 Pensioenuitvoeringskosten

De werkelijke pensioenuitvoeringskosten worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

13 Wijziging overige technische voorziening

Hieronder zijn opgenomen de mutaties in de overige technische voorziening over het boekjaar.

14 Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

15 Premies herverzekering

Het fonds kent een ANW-hiaat verzekering.

De herverzekeringen gelden alleen voor de aanvullende verzekeringen.

De risico's zijn in herverzekering gegeven bij de Algemene Levensherverzekering Maatschappij N.V. te Amsterdam.

Herverzekering van ANW-verzekering.

Het overlijdensrisico is volledig herverzekerd in de vorm van eenjarige risicoverzekeringen van kapitaal bij overlijden. De verzekeringen kunnen individueel door de werknemer of collectief via de werkgever worden afgesloten. De premiebetaling wordt via het fonds verricht.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risicoinformatie aan.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioen-toezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagen op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioen-aanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 dec. 2010 EUR	31 dec. 2009 EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering) (exclusief spaarfonds gemoedsbezwaarden)	(a) 153.355	129.503
Buffers:		
S1 Rentetrisico	6.940	7.800
S2 Risico zakelijke waarden	17.121	17.482
S3 Valutarisico	0	(374)
S4 Grondstoffenrisico	803	48
S5 Kredietrisico	988	2.089
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.559	4.410
Diversificatie-effect	(9.216)	(8.533)
Totaal S (vereiste buffers)	(b) 22.195	22.922
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(a+b) 175.550	152.425
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)	153.354	131.586
Saldo	(22.196)	(20.839)

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichts-situatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagverleningsbeleid

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)-risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Voor de diversificatie inzake het soort belegging (zakelijke waarde, vastrentend en dergelijke) verwijzen wij naar de jaarrekening. Tevens verwijzen wij naar de diverse overige tabellen in deze risicoparagraaf waarin wordt aangegeven hoe de beleggingsportefeuille is gediversificeerd naar sector en regio.

De segmentatie van onroerende zaken naar sectoren is als volgt:

	31 december 2010		31 december 2009	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	2.324	23	2.284	22
Winkels	2.438	24	2.330	23
Overige bedrijfsgebouwen	251	2	263	3
Woningen	3.196	31	3.230	31
Overige	2.057	20	2.109	21
	<u>10.266</u>	<u>100</u>	<u>10.216</u>	<u>100</u>

Valutarisico

Valutarisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van de waarde van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het deel dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 32% (2009: 38%) van de beleggingsportefeuille.

Hiervan is circa 100% (2009: 103 %) afgedekt, middels valutaderivaten. De netto risicopositie bedraagt circa 0% (2009: -1%).

Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

2010	Voor afdekking EUR	Valutaderivaten discretionair EUR	Valutaderivaten	Nettopositie (na) EUR
			in beleggingspools EUR	
EUR	103.303	1.072	48.029	152.404
GBP	6.886	0	(6.976)	(90)
JPY	3.231	0	(3.238)	(7)
USD	26.844	(1.057)	(30.529)	(4.742)
Overige	12.352	0	(7.286)	5.066
	<u>152.616</u>	<u>15</u>	<u>0</u>	<u>152.631</u>

2009	Voor afdekking EUR	Valutaderivaten discretionair EUR	Valutaderivaten	Nettopositie (na) EUR
			in beleggingspools EUR	
EUR	81.010	1.542	48.653	131.205
GBP	6.475	0	(6.567)	(92)
JPY	3.467	0	(3.345)	122
USD	27.691	(1.619)	(32.690)	(6.618)
Overige	11.027	0	(6.051)	4.976
	<u>129.670</u>	<u>(77)</u>	<u>0</u>	<u>129.593</u>

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Het bestuur heeft er voor gekozen om het renterisico af te dekken met een ondergrens van 70% en een bovengrens van 80%. Het fonds realiseert dit middels LDI Pools en obligaties.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De in onderstaande tabel genoemde balanswaarde is inclusief GTAA en Commodities.

	Balanswaarde EUR	31 december 2010	Balanswaarde EUR	31 december 2009
Duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	92.908	5,3	70.840	6,2
Duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	92.908	24,3	70.840	25,4
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	153.355	19,6	129.503	18,5

* betreft een geschatte waarde

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten) aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit is gebeurd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul). Ook heeft het fonds derivaten gekocht. Met derivaten kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van derivaatcontracten kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt (inclusief GTAA en Commodities):

	2010 EUR	2009 EUR
< 1 jaar	27.551	26.202
1 – 5 jaar	23.607	14.265
> 5 jaar	41.750	30.373
	<u>92.908</u>	<u>70.840</u>

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Met betrekking tot premiedebiteuren is er een risico dat de werkgevers de premiebijdragen niet kunnen betalen. Het fonds voert incassobeleid uit om de premiebijdragen zo snel mogelijk te innen.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen naar sector weergegeven:

	2010 EUR	2009 EUR
Overheidsinstellingen	39.756	17.072
Beleggingsinstellingen (niet nader gespecificeerd)	511	252
Financiële instellingen	51.339	47.689
Handel- en industriële bedrijven	35.026	38.427
Nutsbedrijven	3.137	5.568
Vastgoed	10.266	10.216
Andere instellingen	12.596	10.369
	<u>152.631</u>	<u>129.593</u>

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2010 EUR	2009 EUR
Mature markets	139.813	119.608
Emerging markets	7.585	7.188
Andere	5.233	2.797
	<u>152.631</u>	<u>129.593</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven (inclusief GTAA en Commodities):

	2010 EUR	2010 %	2009 EUR	2009 %
AAA	36.819	39,6	23.329	32,9
AA	11.465	12,3	9.844	13,9
A	10.361	11,2	6.545	9,2
BBB	5.263	5,7	4.700	6,6
<BBB	2.133	2,3	5.257	7,4
GEEN RATING*	26.867	28,9	21.165	30,0
	<u>92.908</u>	<u>100</u>	<u>70.840</u>	<u>100</u>

* Betreft hypotheken, een Franse zero coupon bond en derivaten vanuit de LDI Pools en derivaten uit commodities.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de AG-prognosetafel 2010-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte op basis van correctietabel "inkomenscategorie Midden" is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Door gebruik te maken van de nieuwe AG-prognosetafel 2010-2060 is rekening gehouden met het feit dat de levensverwachting sterker is toegenomen dan was voorzien in de vorige prognosetafel.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagverleningsrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om toeslagen op het pensioen te verlenen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toezegging voor toekomstige toeslagverlening voorwaardelijk is.

Nominale dekkinggraad	Toeslagverlening
Lager dan 105 %	nee
Tussen 105% en de door het fonds gedefinieerde streefgrens	gedeeltelijk
Hoger dan de door het fonds gedefinieerde streefgrens	volledig
Hoger dan de door het fonds gedefinieerde indexatiegrens	volledig, mogelijkheid voor extra toeslagverlening

De streefgrens is door het fonds gedefinieerd als het vermogen benodigd voor dekking van de met prijsindex geïndexeerde pensioenverplichtingen minus 5% van de som van de Voorziening Pensioenverplichtingen.

De indexatiegrens is door het fonds gedefinieerd als het vermogen dat voorziet in de streefgrens plus 10 dekkinggraadpunten.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft per 31 december de volgende posten:

	2010 EUR	2009 EUR
Government of France	13.762	5.724
Federal republic of Germany	10.811	5.313
Nederlandse staat	7.181	-
JP Morgan	-	9.606

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaption: hiermee kan tijdelijk het risico van een verdere rentedaling worden afgedekt. Het fonds betaalt hiervoor een premie. Bij het afsluiten van een swaption kunnen mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeits-, tegenpartij- en juridisch risico).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per:

31 december 2010

Type contract	Instrument	Expiratiedatum	Contract- omvang EUR	Actuele waarde Activa EUR	Actuele waarde Passiva EUR
FFX-USD	Currency USD	31-01-2011	1.057	1.072	1.057
				<u>1.072</u>	<u>1.057</u>

31 december 2009

Type contract	Instrument	Expiratiedatum	Contract- omvang EUR	Actuele waarde Activa EUR	Actuele waarde Passiva EUR
FFX Forward FFX Forward	Currency USD	08-01-2010	903	903	949
	Currency USD	08-01-2010	639	639	670
				<u>1.542</u>	<u>1.619</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2010

(in eenheden van duizend euro)

1. Beleggingen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari	Aankopen, investeringen en verstrekking	Voor- en nadelige verschillen	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
Zakelijke waarden					
Vastgoedbeleggingen	10.216	338	(288)	-	10.266
Aandelen	47.952	34.879	4.930	(38.563)	49.198
	<u>58.168</u>	<u>35.217</u>	<u>4.642</u>	<u>(38.563)</u>	<u>59.464</u>
Vastrentende waarden					
Obligaties	24.320	29.309	3.082	(17.536)	39.175
Participaties in hypotheke	7.888	3.201	110	(1.000)	10.199
Leningen op schuldbekentenis	6	-	(1)	(5)	-
Deposito's	4.221	11.265	-	(15.346)	140
LDI Pools	31.087	22.042	6.363	(19.475)	40.017
	<u>67.522</u>	<u>65.817</u>	<u>9.554</u>	<u>(53.362)</u>	<u>89.531</u>
Derivaten					
Valutaderivaten	(77)	203	(111)	-	15
	<u>(77)</u>	<u>203</u>	<u>(111)</u>	<u>-</u>	<u>15</u>
Overige beleggingen					
Commodities	2.424	100	191	(50)	2.665
GTAA	894	-	215	(397)	712
Hedge funds	657	-	(418)	-	239
Overige	5	-	-	-	5
	<u>3.980</u>	<u>100</u>	<u>(12)</u>	<u>(447)</u>	<u>3.621</u>
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	<u>129.593</u>	<u>101.337</u>	<u>14.073</u>	<u>(92.372)</u>	<u>152.631</u>
Derivaten met een negatieve waarde	77				-
Beleggingen zoals opgenomen op de activazijde van de balans	<u>129.670</u>				<u>152.631</u>

Uitsplitsing actuele waarde naar waarderingmethode

Op basis van de stand ultimo boekjaar kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Directe markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen en -technieken	Totaal
31 december 2010				
Vastgoedbeleggingen	-	-	10.266	10.266
Aandelen	-	49.198	-	49.198
Obligaties	24.557	14.618	-	39.175
Participaties in hypotheke	-	-	10.199	10.199
Leningen op schuldbekentenis	-	-	-	-
Deposito's	140	-	-	140
LDI Pools	-	40.017	-	40.017
Derivaten	-	-	15	15
Commodities	-	2.665	-	2.665
GTAA	-	712	-	712
Hedge funds	-	239	-	239
Overige beleggingen	5	-	-	5
Totaal	<u>24.702</u>	<u>107.449</u>	<u>20.480</u>	<u>152.631</u>
31 december 2009				
Vastgoedbeleggingen	-	-	10.216	10.216
Aandelen	-	47.952	-	47.952
Obligaties	8.365	15.955	-	24.320
Participaties in hypotheke	-	-	7.888	7.888
Leningen op schuldbekentenis	-	6	-	6
Deposito's	4.221	-	-	4.221
LDI Pools	-	31.087	-	31.087
Derivaten	-	-	(77)	(77)
Commodities	-	2.424	-	2.424
GTAA	-	894	-	894
Hedge funds	-	657	-	657
Overige beleggingen	5	-	-	5
Totaal	<u>12.591</u>	<u>98.975</u>	<u>18.027</u>	<u>129.593</u>

De gegevens zoals opgenomen in de tabel per 31 december 2009 zijn gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2009 om deze vergelijkbaar te maken met de tabel per 31 december 2010.

	2010	2009
Zakelijke waarden		
Participaties aandelenfondsen vastgoedbeleggingen	9.969	9.919
Kortlopende vorderingen inzake vastgoedbeleggingen	203	261
Liquide middelen inzake vastgoedbeleggingen	94	36
Totaal vastgoedbeleggingen	<u>10.266</u>	<u>10.216</u>
Aandelen		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties aandelenfondsen	49.198	47.952
Totaal zakelijke waarden	<u>59.464</u>	<u>58.168</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties		
<i>Directe beleggingen</i>		
Officieel genoteerde obligaties	24.557	8.365
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in obligatiefondsen	14.618	15.955
Totaal obligaties	<u>39.175</u>	<u>24.320</u>
Participaties in hypotheke		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in hypotheekfondsen	9.937	7.684
Kortlopende vorderingen inzake participaties in hypotheke	193	143
Liquide middelen inzake participaties in hypotheke	69	61
Totaal participaties in hypotheke	<u>10.199</u>	<u>7.888</u>
Leningen op schuldbekentenis	<u>-</u>	<u>6</u>
Deposito's	<u>140</u>	<u>4.221</u>
LDI Pools		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in LDI Pools	40.017	31.087
Totaal LDI Pools	40.017	31.087
Totaal vastrentende waarden	<u>89.531</u>	<u>67.522</u>

Derivaten

Derivaatcontracten kunnen zowel een positieve als een negatieve waarde hebben. Hieronder zijn de contracten uitgesplitst naar contracten met een positieve en negatieve waarde.

De derivaten met een negatieve waarde ultimo boekjaar zijn opgenomen onder de overige schulden.

Valutaderivaten	2010	2009
Positieve waarde	15	-
Negatieve waarde	-	(77)
Saldo	15	(77)
Totaal derivaten	15	(77)
Overige Beleggingen		
Commodities	2.665	2.424
GTAA	712	894
Hedge funds	239	657
Liquide middelen inzake beleggingen	5	5
Totaal overige beleggingen	3.621	3.980
Totaal beleggingen risico pensioenfonds	152.631	129.670

2. Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen	2010	2009
Premies		
Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies	43	906
Voorzeningen tegen verlies op premievorderingen	(12)	(68)
Nader vast te stellen volgend boekjaar	497	861
Totaal premies	<u>528</u>	<u>1.699</u>
Overige vorderingen		
Rekening-courant gelieerd VUT-fonds	-	6
Pensioenen		
Uitkeringen	4	3
Waardeoverdrachten	186	88
Herverzekeringen	5	-
Vordering op werkgever inzake beëindiging vrijwillige aansluiting	122	-
Totaal overige vorderingen	<u>317</u>	<u>97</u>
3. Overige activa		
Liquide middelen		
Rekening courant Staalbankiers	294	1.581

4. Stichtingskapitaal en reserves

Solvabiliteit en dekkingsgraad

	€	2010 %	€	2009 %
Aanwezig eigen vermogen	(1)	0,0%	2.083	1,6%
Minimaal vereist eigen vermogen	7.054	4,6%	6.087	4,7%
Vereist eigen vermogen	22.195	14,5%	22.922	17,7%
Dekkingsgraad		100,0%		101,6%

De dekkingsgraad is als volgt berekend:

(Totaal activa -/- overige schulden -/- spaarfonds gemoedsbezwaarden) / Voorziening voor pensioenverplichtingen

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model.

Per 31 december 2010 voldoet het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist eigen vermogen. Ultimo 2008 voldeed het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist vermogen. Door het bestuur is naar aanleiding van het niet voldoen aan de wettelijke normen ultimo 2008 hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en in 2009 is een korte- en lange termijnherstelplan ingediend. Hieruit blijkt dat het bestuur verwacht dat, gegeven de uitgangspunten, binnen de gestelde termijn van 5 jaar (31 december 2013) wordt voldaan aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen. Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB. Hieronder worden de ontwikkelingen met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan toegelicht.

Ontwikkelingen 2010 met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan

In 2010 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Herstelplan 2010	Werkelijk 2010
Dekkingsgraad per 1 januari 2010	97,4	101,6
Sturingsmiddelen		
Premie	2,1	1,8
Uitkeringen	-0,1	0,0
Beleggingen	2,7	12,2
	<u>4,7</u>	<u>14,0</u>
Overige effecten		
Rentetermijnstructuur	0,0	-10,7
Overige (met name toepassing nieuwe overlevingstafels)	0,0	-4,9
	<u>0,0</u>	<u>-15,6</u>
Dekkingsgraad per 31 december 2010	<u>102,1</u>	<u>100,0</u>
	2010	2009
Cumulatief verliessaldo		
Stand per 1 januari	(20.839)	(28.241)
<i>Mutaties</i>		
Bestemming van het saldo van baten en lasten	(1.357)	7.402
Stand per 31 december	<u>(22.196)</u>	<u>(20.839)</u>
Solvabiliteitsreserve		
Stand per 1 januari	22.922	18.150
<i>Mutaties</i>		
Bestemming van het saldo van baten en lasten	(727)	4.772
Stand per 31 december	<u>22.195</u>	<u>22.922</u>

5. Technische voorzieningen

	2010	2009
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	129.503	108.891
Pensioenopbouw	6.551	7.381
Rentetoevoeging	1.759	3.020
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(3.092)	(2.632)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	(36)	(42)
Wijziging markttrente	15.291	(7.647)
Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten	401	14.330
Wijzigingen uit hoofde van verzwaaring overlevingstafels	4.548	5.327
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	(1.570)	875
Stand per 31 december	<u>153.355</u>	<u>129.503</u>

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de technische voorziening voor risico pensioenfonds naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer

	Aantal	2010 €	Aantal	2009 €
Actieve deelnemers	3.181	72.674	3.481	60.755
Pensioengerechtigden	1.994	40.057	1.934	34.427
Gewezen deelnemers	11.445	40.624	11.902	34.321
Totaal	<u>16.620</u>	<u>153.355</u>	<u>17.317</u>	<u>129.503</u>

In de post actieve deelnemers is tevens de wachttijdvoorziening opgenomen ad € 1.222 (2009: € 1.070)

	2010	2009
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		
Stand per 1 januari	65	77
Storting bijdragen	5	7
Interestvergoedingen	2	1
Vrijval in verband met pensioengerechtigde leeftijd		(20)
Stand per 31 december	<u>72</u>	<u>65</u>

6. Overige schulden en overlopende passiva

	2010	2009
Overige schulden		
Vastgestelde nog te verrekenen premies	64	65
<i>Pensioenen</i>		
Belastingen en sociale lasten	53	49
Uitkeringen	1	1
Waardeoverdrachten	27	1.029
Herverzekeringen	-	47
	<u>81</u>	<u>1.126</u>
Valutaderivaten risico pensioenfonds	-	77
<i>Kosten</i>		
Administratiekosten	49	24
Advies- en controle kosten	37	72
Beleggingskosten	80	12
Overige	33	20
	<u>199</u>	<u>128</u>
Totaal overige schulden	<u>344</u>	<u>1.396</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Alle bedragen x € 1.000

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds is een langlopende administratieovereenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer overeengekomen.

De overeenkomst zal gelden tot en met 31 december 2013.

Deze termijn wordt met vijf jaar verlengd tenzij het fonds of Syntrus Achmea Pensioenbeheer de overeenkomst voor het einde van de lopende termijn en tegen het einde van het boekjaar, per aangetekende brief opzegt met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden.

Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer is een fixed fee afgesproken van € 704. Afhankelijk van de werkzaamheden van Syntrus Achmea Pensioenbeheer kan dit bedrag mogelijk iets afwijken.

Vermogensbeheerkosten

Met de vermogensbeheerder F&C Netherlands BV is een beheerovereenkomst voor vijf jaar aangegaan, deze wordt telkens stilzwijgend met vijf jaar verlengd. De overeenkomst kan beëindigd worden door middel van een aangetekende brief met inachtneming van een opzegtermijn van één jaar voor het einde van de lopende termijn.

Met de vermogensbeheerder Syntrus Achmea Vastgoed is een overeenkomst aangegaan voor bepaalde tijd, te weten voor een jaar vanaf 1 januari 2009. De overeenkomst wordt steeds stilzwijgend verlengd voor steeds een jaar, tenzij de overeenkomst uiterlijk op 30 juni van enig jaar is opgezegd. In dat geval eindigt de overeenkomst op 31 december van dat jaar.

Derivaten

Voor de contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting behorende tot de jaarrekening 2010 paragraaf "specifieke financiële instrumenten (derivaten)".

Inhaaltoeslag

In verband met de financiële positie heeft het bestuur besloten de aanspraken en rechten per 1 januari 2009 en 1 januari 2010 en 1 januari 2011 niet te indexereren. Dit betekent dat de inhaaltoeslag voor deelnemers op dit moment 12,1% bedraagt en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 7,6%. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden hebben geen onvoorwaardelijk recht op inhaaltoeslag.

Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2010

(in eenheden van duizend euro)

	2010	2009
De omzet zijnde de premies en de directe beleggingsopbrengsten bedraagt:	11.784	12.346

7. Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

	Werkgevers- gedeelte	Werknemers- gedeelte	2010	2009
Periodieke premies				
- Verplichte verzekering	6.562	2.306	8.868	9.558
- Voortgezette verzekering	92	263	355	471
- Vrijwillige verzekering	718		718	618
- ANW-hiaatverzekering	-	27	27	26
	<u>7.372</u>	<u>2.596</u>	<u>9.968</u>	<u>10.673</u>
Mutaties inzake voorziening premievorderingen			56	(63)
Bijdragen spaarfonds voor gemoedsbezwaarden			5	7
Koopsom verzekeringstechnisch nadeel door voortijdige beëindiging vrijwillige aansluiting			213	
Overige			38	
			<u>10.280</u>	<u>10.617</u>

In 2010 is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2009 de vrijwillige aansluiting beëindigd met een werkgever.

De in 2009 in rekening gebrachte premie is gecorrigeerd in 2010 op de premie verplichte verzekering.

De premie 2009 bedroeg ongeveer € 0,7 miljoen.

In het kader van de beëindiging dient de werkgever een koopsom voor verzekeringstechnisch nadeel te betalen ad € 213.

Daarnaast wordt door werkgever een vergoeding betaald voor buitengerechtigde incasso ad € 101.

Deze vergoeding ad € 101 is als overige bate verantwoord.

Samenstelling premiebijdragen

	2010	2009
De kostendeckende premie over het boekjaar bedraagt	9.270	10.118
De feitelijke premie over het boekjaar bedraagt (inclusief premie voor risico deelnemers)	10.673	10.336

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord en maakt onderdeel uit van de verantwoorde premie ad 9.968. In het bedrag ad 9.968 zitten echter ook premiebijdragen met betrekking tot oudere premiejaren.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Kosten pensioenopbouw	6.921	7.596
Opslag voor uitvoeringskosten	1.124	1.307
Opslag voor instandhouden vereiste vermogen	1.225	1.215
	<u>9.270</u>	<u>10.118</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2010

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	457	(288)	(39)	130
Aandelen	505	4.930	(309)	5.126
Vastrentende waarden	842	9.554	(26)	10.370
Derivaten	-	(111)	-	(111)
Overige beleggingen	-	(12)	-	(12)
Overig	12	-	-	12
	<u>1.816</u>	<u>14.073</u>	<u>(374)</u>	<u>15.515</u>

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds 2009

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	481	(1.372)	(41)	(932)
Aandelen	1.452	10.317	(229)	11.540
Vastrentende waarden	317	638	(24)	931
Derivaten	-	222	-	222
Overige beleggingen	44	(1.414)	-	(1.370)
Overig	(621)	-	-	(621)
	<u>1.673</u>	<u>8.391</u>	<u>(294)</u>	<u>9.770</u>

	2010	2009
Zakelijke waarden		
Vastgoedbeleggingen	130	(932)
Aandelen	5.126	11.540
	<u>5.256</u>	<u>10.608</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties	3.535	2.492
Participaties in hypotheekfondsen	473	60
Leningen op schuldbekentenis	-	1
Deposito's	(1)	6
LDI-Pools	6.363	(1.628)
	<u>10.370</u>	<u>931</u>
Derivaten		
Valutaderivaten	(111)	222
	<u>(111)</u>	<u>222</u>
Overige Beleggingen		
Commodities	191	242
GTAA	215	(126)
Hedge funds	(418)	(1.530)
Overige beleggingen	-	44
	<u>(12)</u>	<u>(1.370)</u>
Overig		
Overige interest opbrengsten	-	(642)
Bankrente vermogensbeheer	7	26
Overige opbrengsten	5	(5)
	<u>12</u>	<u>(621)</u>
Totaal beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	<u>15.515</u>	<u>9.770</u>
9. Overige baten		
Vergoeding van werkgever betreffende buitengerechtigde incasso inzake vroegtijdig beëindigingen vrijwillige aansluiting	<u>101</u>	<u>-</u>

10. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2010	2009
Pensioenopbouw		
Pensioenopbouw	6.551	7.381
Rentetoevoeging		
Interesttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 1,303% (2009: 2,544%)	1.759	3.020
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen		
Onttrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen en pensioenuitkeringen	(3.092)	(2.632)
Onttrekkingen voor pensioenuitvoeringskosten		
Vrijval excassokosten voorziening voor pensioenverplichtingen	(36)	(42)
Wijziging marktrente		
De voorziening pensioenverplichting wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	15.291	(7.647)
Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten actuair	852	14.427
Uitgaande waardeoverdrachten actuair	(451)	(97)
	<u>401</u>	<u>14.330</u>
Wijziging uit hoofde van verzwaring overlevingstafels		
Verzwaring overlevingstafels	4.548	5.327
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		
Resultaat op sterfte	(545)	(286)
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-	561
Resultaat op mutaties	(951)	600
Overige	(74)	-
	<u>(1.570)</u>	<u>875</u>
	<u>23.852</u>	<u>20.612</u>

Het resultaat op mutaties 2010 ad € -951 (2009: € 600) bestaat uit resultaat inzake correcties oude jaren ad € -414 (2009: € 1.037), een resultaat op verval van rechten ad € - 428 (2009: € -451) en een resultaat op pensionering ad € -109 (2009: € 14).

11. Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen	2.492	2.122
Nabestaande pensioen	607	594
Wezenpensioen	11	12
Afkoop wegens gering bedrag	178	124
	<u>3.288</u>	<u>2.852</u>

12. Pensioenuitvoeringskosten

	2010	2009
Aandeel administratiekosten Syntus Achmea Pensioenbeheer		
Boekjaar	755	755
Vorig boekjaar	(4)	56
	<u>751</u>	<u>811</u>
Andere kosten:		
Advieskosten	352	433
Honoraria accountant	26	36
Bestuurskosten	40	65
Overige kosten	49	4
	<u>467</u>	<u>538</u>
	<u>1.218</u>	<u>1.349</u>
Bestuurdersbeloning		
De beloning aan bestuurders bedraagt	<u>35</u>	<u>58</u>

Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Syntus Achmea Pensioenbeheer dan wel vermogensbeheerder.

Honoraria accountant

De externe accountant is KPMG Accountants N.V.

Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de accountant als volgt:

Onderzoek van de jaarrekening	26	35
Andere niet controlediensten	-	1
	<u>26</u>	<u>36</u>

Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet.

13. Wijzigingen overige technische voorzieningen

Spaarfonds gemoedsbezwaarden	<u>7</u>	<u>(12)</u>
------------------------------	----------	-------------

14. Saldo overdracht van rechten

Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	(500)	(534)
Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom collectief	-	(16.126)
Ontvangsten inzake overkook uit Vutfonds	(270)	-
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	358	46
	<u>(412)</u>	<u>(16.614)</u>

15. Premies herverzekeringen

Premies herverzekeringen overlijdensrisico	27	26
	<u>27</u>	<u>26</u>

8.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven op de feitelijke situatie per balansdatum.

8.2 Actuariële verklaring

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie te Amsterdam is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2010.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuariële Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van (de) artikel(en) 131, 132 en 133 in verband met een negatief eigen vermogen.

Daarnaast merk ik op dat naar mijn mening de consistentie bij het toeslagenbeleid ontbreekt. Bovendien constateer ik dat in 2011 het toeslagenbeleid is aangepast en gecommuniceerd aan de deelnemers.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie is naar mijn mening slecht, vanwege een dekkingstekort.

Amstelveen, 29 juni 2011

Drs. E.J.H.B. Koenders AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

8.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend

zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 29 juni 2011
KPMG ACCOUNTANTS N.V.

C.J.M. Coremans RA

